ԺԶ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 3945 — ՓԵՏՐՈՒԱՐ 22 / 6 ՄԱՐՏ 1899 — 23 ՇԵՎՎԱԼ 1316 — ԵՐԿՈՒՇԱԲԹԻ

در علیه‌ده غلطه‌ده (آره‌ولك) غزته‌سی اداره‌خانه‌سی
ՊՈԼԻՍ, Ղալաթիա, Նորատունկեան խան

Les annonces sont reçues
à la Direction du Journal "AREVELK.
Galata, CONSTANTINOPLE.

Նամակ կամ որ եւ է գրութիւն պէտք է ուղղել
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԹԵՐԹԻ
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ

20 ՓԱՐԱ

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԹԵՐԹ

ԱԶԳԱՅԻՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Գոյսոյ եւ գաւառներու համար տարեկան.	140 Ղրշ
» » » » վեցամսեայ.	70 »
» » » » եռամսեայ.	40 »
Օտար երկիրներու համար տարեկան.	40 Ֆրանկ
» » » » վեցամսեայ.	20 »

Դրամի փոխարէն փոստային թղթակ կ'ընդունուի, 115 դրուշի փուլը 100 դրուշի հաշուով:

Տեղական թղթատարի ծախքը բաժանորդներուն կը վերաբերի:

Ծանուցմանց համար պէտք է դիմել ուղղակի խմբագրատուն:

20 ՓԱՐԱ

ՇԱԲԱԹԱԿԱՆ ՆՕԹԵՐ

Ոսկեխառն թղթակցութիւն մը, զոր կը յուսայինք ստանալ անցեալ շաբթու Կասպից ծովու եզերքէն, դեռ մէկ քանի օր ալ կրնայ սպասուիլ Տփղիսի ճամբով... առանց Դալբէժէն անցնելու, ուր գիտենք թէ լուրերը կերպարանափոխութիւն մը կը կրեն լուի և ուղղի համեմատութեամբ, մինչեւ անգամ ուղղեր կը ստեղծեն անհեթեթ մեծութեամբ ու կը հրամցնեն հայ ընթերցողներու, քանի որ չենք մոռցած դեռ Էջմիածնի գանձատան կրած կուտկէնաւոր զըրպարտութիւնը:

Կը յիշուի թէ անցեալ տարի փետրուարի մէջ, երբ Ս. Հայրապետը Պաքու այցելած էր՝ իրեն հետեւորդ ունենալով նաեւ Երէցեան Տ. Գէորգ նորապակ եպիսկոպոսը, քաղքին հայ ֆոնդանատէրերէն ոմանք հանդիպակս խոստացան Ն. Ս. Օծութեան, ամէն տարի փետրուար 9-15 իրենց լուսաբեր աղբիւրներուն բղխումներով շքացնել ընդհանուր հայ կարօտեալները, մաս ու բաժին հանելով նաեւ Ս. Էջմիածնի և Ս. Երուսաղէմի վանքերուն: Եօթնօրեայ սեւորակ արտադրութեանց պայծառ հասոյթը պիտի յատկացուէր նշանակեալ բարեսէր նպատակին, ինչպէս անցեալ տարի առաջին անգամ, Ամենայն Հայոց Ս. Հայրապետին տրամադրութեան ներքեւ: Զի վախցուիր թէ հայ ֆոնդանատէրերու այս երկրային բարեսիրութիւնը, Ս. Հայրապետի օրհնութեամբ և Տ. Գէորգ Եպիսկոպոսի մաղթանքով նուիրագործուած, բաղխի յանկարծ Պղուտոնի ստորերկրեայ դժուարահաճութեան: Ահա թէ ինչո՛ւ անձկութեամբ կը սպասուի փետրուար 9 15ի նաւթային բղխումներու մասին նպաստաւոր լուր մը ֆոնդաններու քաղաքէն:

* * *

Ուրիշ լուր մըն ալ կը սպասուէր աւելի մօտէն, Կրօն. Ժողովի ատեանէն, ուր հրաւիրուած էր Նիկոմիդիոյ Ս. Առաջնորդը անցեալ երեքշաբթի օր՝ տեղեկութիւն տալու Գուրտպէյէնի և Էշմէի դաւանափոխական խլրտումներու մասին: Գիտենք որ Կրօն. Ժողովի ատեանը առանց տեղեկութեան չի կրնար սնանիլ. տեղեկագիրները կաղդուրիչ սնունդ կը մատակարարեն ամէն երեքշաբթի... Ժողովական Որոշմանց խմբագրութեան. երբեմն ալ այդ տեղեկագիրները իրենց կարգին ուրիշ տեղեկագիրներու նիւթ կը հայթայթեն, այս վերջիններն ալ այլգունակ տեղեկագիրներու, և այսպէս տեղեկագիրներու երկայն պատատ մը բոլորուելով կը շրջապատուի Կրօն. Ժողովի վրայ բուն իրաց վիճակը վարագուրելու չափ անթափանցիկ՝ Ժողովական հայրերու տեսութենէն, երբ անդին ջինջ ու թափանցիկ գործունէութեամբ կը յաճախէ մարդասիրութիւնը: Ոչ ոք կրցաւ հասկնալ թէ ինչո՛ւ Յովակիմեան Սրբազան չէ ներկայացած Կրօն. Ժողովին, Պոլիս գտնուելով հանդերձ, թէեւ հրաւիրուած ըլլալը կանխաւ հաղորդուած էր լրագրութեան: Ժողովական Որոշմանց մէջ յիշատակութիւն չենք տեսներ այս մասին, այնպէս որ կրնանք թողուլ Կրօն. Ժողովը անխռով հանդարտութեամբ ննջել իր ստացած ու ստանալիք տեղեկագիրներուն վրայ:

Սակայն խառն ժողովն տակաւին կը սպասենք գոնէ կէս-պաշտօնական դեկոյց մը Տ. Ներսէս Եպիսկոպոսի վերջնական բարեհաճ դիտաւորութեան նկատմամբ, որովհետեւ մենք ալ մեր կարգին պիտի պատասխանենք... մեզմէ ըսել Իզմիրցւոց, զորս քիչ մը մեղադրած էինք իրենց ապաժամանց տհաճութեան համար ճիշդ այն պահուն՝ երբ Ղալաթիոյ Խորհրդարանին մէջ խմբագրուած էր արդէն Տ. Ասլանեան վարդապետի եպիսկոպոսացման վկայականը: Եթէ մնդան անխուսափելի դառնայ, մենք մեր մեղքը պիտի փութանք քաւել... Նոյն իսկ Իզմիրցւոց վերջին օրինակին հետեւելով, և յետոյ անմիջապէս պիտի դառնանք Ս. Պատրիարք Հօր՝ կարճառօտ անօրինութիւն մը լսելու վատահութեամբ Նորին Սրբազնութեան, ինչպէս նաեւ Խառն Ժողովի, ձեռագործ եպիսկոպոսին կանխահաս չկամութեան մասին, և կարծենք իրաւամբ:

* * *

Շատ անհամ լուր մըն ալ, թէեւ ոչ անակնկալ, եկած հասած էր վերջին անգամ Բալուէն, ուր երկու հարիւրի չափ անօք տղաք պատապարուած են տեղւոյն գերմանական և միսիոնարական որբանոցներուն մէջ: Առաջն. Տեղապահ Տ. Եղնիկ վարդապետ—որ արթուն և գործունեայ հովուի մը համբաւը կը վայելէ իր վիճակին մէջ—Ս. Պատրիարք Հօրմէ Եղնիկ Երէցի Բարձրագոյն Հաստատութեանց վճարեալ գումարներով շատ կանոնաւոր Երկրորդական վարժարան մը կարելի է հաստատել, նոյն իսկ մէկէ աւելի, մեր աղջիկ սաղոց բարձր կրթութիւն մը տալու բաւական, և միանգամայն տոհմային հանգամանքով օժտուած: Մտադրեալ վարժարանին գիշերօթիկ ըլլալու առաւելութիւնը՝ թաղային հեռաւորութեանց կամ աղջկանց երթեւեկի խնդիրն ալ կը գիւրէ, ինչ որ ի՛նքնին յաջողութեան գրաւական մը կրնայ ընծայել ձեռնարկու Տիկնոջ: Դասատուները, թող ըլլայ տակաւին ծրագրական վիճակի մէջ, այնչափ աղնիւ և գովելի որչափ պէտք էր զգալի դարձած է վաղուց ի վեր, և մեր ամենօրեայ տրտունջն է ընտանեկան շրջանակներու մէջ, ամէն սեպտեմբեր ամսոյ սկիզբը անվրէպ, և ամէն անգամ որ լրջօրէն ի նկատ կառնենք տոհմային դաստիարակութեան ալ անհրաժեշտ կարեւորութիւնը՝ օտարոտի կրթութեան յաճախակի անպատեհութենէն առնչեւ շեշտուած մեր իսկ արտէն:

ԱՐԵՏ

ՀԱՆԳԱՆԱԿՈՒԹԻՒՆ ՌՕՏՕՍԹՈՅԻ ՄԷՋ

ՌՕՏՕՍԹՕ, 19 Փետրվ.

Վանայ կարօտեալներուն նպաստ հաւաքելու համար կազմուած մասնախումբը այսօր (ուրբաթ) աւարտեց իր գործը. հանգանակուած գումարը կը հասնի (51) յիսունմէկ օսմ. ոսկիի:

Մասնախումբը իր աշխատութիւնը չէ ուզած դանդաղել մէկէ աւելի պատճառներով. նախ որ բազմաթիւ փոստատներու վիճակը աչքի առջեւ ունենալով, աւելի օգտակար համարուած է նպաստը փութով հասցնել իր նպատակին: Երկրորդ, Ռոտոսթոյցիին այս տարուան կրած դրամական անօրինակ տագնապը չէ ներած որ Մասնախումբը շատ ծանրանայ նուիրատուներուն վրայ. երրորդ, սա պարագան ալ կայ որ ժողովուրդին մեծագոյն մասը, որբերու տուած ամսական նպաստը մէջ բերելով, դժուարացուցած է Մասնախումբին աշխատութիւնը և հետեւաբար հանգանակութիւնը նուազ արդիւնաւոր եղած է քան ընդհանուր կարօտելոց համար կատարուած հացագնի հանգանակութիւնը:

Այսու հանդերձ ջերմապէս կը շնորհաւորենք Մասնախումբին անդամները, իրենց անձնուէր աշխատութեանը համար որով յաջողեցան, դժուարին պարագաներու մէջ, հայթայթել գումար մը որ մեր հացակարօտ աղքատկներուն գէթ մէկ օրուան չոր հացը պիտի ճարէ:

Շնորհակալութիւն նաեւ վիճակիս առաջնորդ Գեր. Եղիսէի վարդապետին որ իր ազգու քարոզներովը ու յորդորներովը կ'առաջնորդէ ժողովուրդը բարեգործութեան, քաջալերելով ամէն օգտակար ձեռնարկ: Կը յուսանք թէ, մէկ քանի տիկիններու յայտնած փափաքին համաձայն, Առաջնորդ Հայր Սուրբը պիտի հաճի անյապաղ կազմել նաեւ կանանց մասնախումբ մը, լրացնելու համար հանգանակութեան թերին, փափուկ սեռին մասնակցութիւնը որ, ապահով ենք, կարծուածէն աւելի արդիւնաւոր պիտի ըլլայ: Ռոտոսթոյի հայ կիները օրինակը ուրիշ դափնին վերջ ի վերջոյ ուրիշներ կորզեն յանակնկալս: Այս օրերս ուրախութեամբ լսուած է թէ հայ Տիկին մը, ծանօթ ընտանիքէ, խորհած է աղջկանց երկրորդական (secondaire) վարժարան մը հիմնել գիշերօթիկ եւ ցորեկեայ, ուր ոչ միայն ընդունուին թոշակաւոր աշակերտուհիներ, որոնք այսօր լիարուռն կը վճարեն օտար հաստատութեանց, այլ և հոգացուին ու հաւասար խնամքով կրթուին աղքատիկ աղջիկները՝ յետոյ իբրև վարժուհի ծառայելու համար ազգ. վարժարաններու մէջ: Ուսումնասէր Տիկինը մտադրած է տիկնանց խնամակալութիւն մը կազմակերպել, որ պաշտօն ունենայ նախ վարժարանին բացման պատրաստութեանց ձեռնարկել և ապա վարել վերին տեսչութիւնը՝ ուսուցչական խմբի մը խորհրդակցութեամբ կամ աշակցութեամբ: Թուանշաններով կրնանք ապացուցանել թէ այսօրուան օրս օտար հաստատութեանց վճարեալ գումարներով շատ կանոնաւոր Երկրորդական վարժարան մը կարելի է հաստատել, նոյն իսկ մէկէ աւելի, մեր աղջիկ սաղոց բարձր կրթութիւն մը տալու բաւական, և միանգամայն տոհմային հանգամանքով օժտուած: Մտադրեալ վարժարանին գիշերօթիկ ըլլալու առաւելութիւնը՝ թաղային հեռաւորութեանց կամ աղջկանց երթեւեկի խնդիրն ալ կը գիւրէ, ինչ որ ի՛նքնին յաջողութեան գրաւական մը կրնայ ընծայել ձեռնարկու Տիկնոջ: Դասատուները, թող ըլլայ տակաւին ծրագրական վիճակի մէջ, այնչափ աղնիւ և գովելի որչափ պէտք էր զգալի դարձած է վաղուց ի վեր, և մեր ամենօրեայ տրտունջն է ընտանեկան շրջանակներու մէջ, ամէն սեպտեմբեր ամսոյ սկիզբը անվրէպ, և ամէն անգամ որ լրջօրէն ի նկատ կառնենք տոհմային դաստիարակութեան ալ անհրաժեշտ կարեւորութիւնը՝ օտարոտի կրթութեան յաճախակի անպատեհութենէն առնչեւ շեշտուած մեր իսկ արտէն:

ԱՐԵՏ

ՀԱՅԵԱՑՔՆԵՐ

Գ.

ՈՒՍՈՒՑԻՉՔ ԵՒ ՈՒՍԱՆՈՂՔ

Հոս դպրոց չի կայ, հոն դպրոցի պէս բան մը կայ. բայց ուսուցիչ չի կայ, առ ի չգոյէ դրամոյ. այլուր վարդապետ մը, Տէր Հայր մ'իսկ չի կայ ի միթիթարութիւն ժողովրդեան ի հոգեւորս. թէպէտ բազում ուրեք կան վանորայք ի մատակարարութիւն ժողովրդական պիտոյից ի վաղուց հաստատեալք. և ահա դան ի ծագաց արեւմտից անոնք որ գիտեն « յանձիլ ընդ ծով և ընդ ցամաք առնել եկամուտս ». այս իրենց շահն է. և կը գտնեն իրենց աւարը մեր մէջ որ արեւելքի նախնի քրիստոնեաներէն ենք: Կ'ըսուի թէ այս կրօնաւորք՝ դրամն և ուսումը իբրև խաչ ի գործ կ'ածեն. բայց չի մոռնանք թէ մեր պաշտպանութիւնն ալ ոչ նըշաւ կը դիւրացնէ այդ օտար կրօնաւորներուն գործը: — Ստոյգ է որ Հայերը ընդհանրապէս, շատ աւելի քան զայլ քրիստոնեայս, ներողամտութեան են մատեալ. լա՛ւ. բայց հարկաւ եկեղեցին ասոր չափ մը գրած է՝ որուն անդէտ եմ. բայց թէ պարզ, աղքատիկ մեր մի եղբայր համոզում գոյացուցած ըլլայ, իբր իսկ վարդապետին վկայութեամբ թէ կարելի է միշտ հայ քրիստոնեայ, Լուսաւորչայ զաւակ և արքայութեան որդի մնալ այլակրօն վարդապետի մը անալով, կը զգայ թէ այդչափ անսահման ներողամտութիւն ի մեզ մեր է: Զի մոռնանք որ մեր եղբօր հոգին որչափ ևս յօժար ըլլայ Լուսաւորչայ փարախին մէջ մնալու՝ մարմինը տկար կրնայ ըլլալ, մանաւանդ ի կարօտութեան: Գիտեմ թէ պատուէր է մեզ « որչափ հնար է ընդ ամենայն մարդկան զխաղաղութիւն ունիցիք. » բայց այս՝ չարգելուր զմեզ, ամենուն հետ լաւ դրացիութեան մէջ գտնուելով հանդերձ, մեր եկեղեցւոյ գաւթին դուռը լաւ փակել օտար կրօնաւորներուն դէմ:

Այս անձկութեան ելք մը գտնել իմ հասողութենէս վեր է, և ուղղակի հոգեւոր ուսուցչութեան է գործ, իսկ ինձ ներեալ համարիմ միայն իբրև կրտսեր կարգի մի վաղեմի գործակից առաջարկել հետեւեալը՝ իբրև հնարաւոր դարման:

Պատ. Ուսումնական Խորհուրդը շատ լաւ կ'ընէ գործադրելով այն ծրագիրը զոր նախորդէն է ստացած. գործ խմբատուն և ամէնէն փորձառու ուսուցչապետի: Այս հիմնական կանոնագրին համեմատ՝ ուսուցչական ասպարէզի նոր թեկնածուք քննութեան կ'ենթարկուին եւ հարկ է որ վաւեր վկայագիր մը ստանան, հնգամեայ շրջանէ մը յետոյ վերաքննութեան պայմանաւ. որպէս զի ստիպուին ուսուցանելով հանդերձ՝ ուսանիլ. և այսպէս իրենց կարողութիւնը որոշակի հաստատուի՝ եթէ կամին շարունակել. այս կերպով դպրոցի մէջ պաշտօն մը՝ գործ չունեցողի համար առ ժամանակեայ զբաղում մը ըլլալէ կը դադրի, և վարժապետութիւնը կազմակերպեալ ձեւ մը կ'առնու. բայց այս՝ չարգելուր Ուսումն. Խորհուրդը Ուսուցչական Վարժարան մը (Ecole Normale) հաստատելու, որ կանխաւ իսկ իմ գաղափարս էր: Ներկայ պարագայք կը արամադրեն զիս տեսութեանս աւելի ծաւալ մը տալու, հնարաւորութեան սահմանի մէջ, օգտուելով այն միջոցներէն զորս առձեռն կրնանք ունենալ. այն իսկ են կարեւորութիւն ունեցող վանական հաստատութիւնք, որոնց մէջ առաջնութեան կարգն ունի Երուսաղէմինը, իբրեւ իր դիրքովը յարմարագոյն գաւառացիին իր գաւառէն ուսուցիչ յատկացնելու. և հոս, մեր կեդրոնականը, ինչպէս կը փափաքէր բարեյիշատակն Նորին Ձեռնարկու Ներսէս Վարժապետեան, որոյ անունն իսկ յուշ ածէր իրեն միշտ թէ որչափ պէտք ունի Ազգը օրինաւոր վարժապետներու և բարեկիրթ երէցներու: Այս կրկին հաստատութիւններէն ժողովրդեան ընծայեալ պաշտօնեայք, իբրեւ համագործ, պէտք է համեստ կենցաղ մը վարեն և ապահովեալ ապագայ մը ունենան: Ուսումն. Խորհուրդը այսպէս իր ձեռքն առած կ'ըլլայ կրթական վարչութիւնը իրապէս ամբողջութեամբը: Գործին ընդարձակութիւնը հարկաւ կարեւոր պիտի ընէ հոգեւորականի մը խորհրդակցութիւնը այս պարագային մէջ. նա կրնայ գիմել մեր Ս. Պատրիարք Հօր իմաստութեան՝ որ անշուշտ չի զլանար շնորհել իր լոյսը անձամբ՝ կամ զինքը արժանապէս ներկայացնող բարձրաստիճան կարգակցի մը միջնորդութեամբ: Իսկ վարժուհեաց համար իբրեւ կրթարան կրնայ ծառայել, առայժմ, Բերայի Էսատեան վարժարանին մէջ մի սրահ, և միւս մը ի Գում գարու, իբր մեսաւոր թաղերու միջավայր՝ Լուսաւորչեանին մէջ, ուր գոնէ երկոյս ի շաբաթու հաւաքուին ուսուցչութեան թեկնածու օրիորդք միանոյն կարող պիտոնով մը տեսչութեան ներքեւ որուն օգնականներ կարելի է յատկացնել երկու միջավայրերու ալ վարժարանց ուսուցիչներէն: — Ուսեալ բարեպաշտութիւնն ալ կերպ մը քահանայութիւն է. և այս հիւղին մէջ արձակ ասպարէզի կոչուած են այսպէս նախապատրաստեալ համայն մեր ուսուցչուհիք. անոնք սահմանեալ են ընութեան օրինաց ենթարկուելով իսկ, ընել ինչ որ (Sœurs de charité) քորք ողորմութեան կոչեցեալք այդ օրէնքէն հրաժարելով միայն կարծես թէ կարելի է ընել:

Բաց յայսցանէ, Ուսում. Խորհուրդը յիշատակելի ծառայութիւն մը մատուցած կ'ըլլայ ի կրթութեան այժմէն իսկ գումարելով ակումբ մը որ զբաղի, մեր նախնի բարբառը ուսումնասիրելով արդէն ճշդել վերջնապէս, համախոհաբար կարեւոր բարբ և բացատրութեանց յաւելուածով, առանց որոյ կարելի չէ դասական հանրային լեզու մը ունենալ:

Փափաքիլը ձրի է, բայց գործելը՝ վերջին խնայողութեամբ հանդերձ ծախքի խնդիր է: Ուստի հարկ է որ Ուսում. Խորհուրդը տրամադրելի վարկ մը ունենայ ի բաժին իր ազգային բարերարներու կամակերէն՝ զորս ասկէ աւելի կարեւոր արարքներու չէ կարելի պատկանիլ. և մասնաւորաց նուէրներէ, զորս այլ և այլ պատեհութեամբ կարելի է խնդրել: Ցուսալի է նաև որ, ազգու միջնորդութեան մը շնորհիւ աղքատիկ կարգէ ուսուցչութեան թեկնածու պատանեակներու և աղջանդ խոստացող ուսանողներու պաշտպաններ ալ գտնուին, ինչպէս որբերու գտնուեցան: Այսպէս ահա կրնանք ունենալ պաշտօնական կազմակերպութիւն մը որչափ հնարաւոր է մեզ, մեր եկեղեցւոյն գրկին մէջ:

Լաւ է անագան քան երբեք.

Վերջ տամ բանիս, անվերջ պահելով շնորհակալութիւնս Արեւելքի հանութեանն համար ի հրատարակութիւն ներկայիս որ, թերութեամբն հանդերձ, կարծեմ թէ բաւական է հաստատել ձեզ և ընթերցողաց թէ հասակը չէ նուազեցուցած յիս այն զգացմունքը՝ որով միամիտ միշտ Ազգիս բարեմաղթու՝

Բերա — Յ. ՈՍԿԱՆ

ԲԱՂԱՔԱԿԱՆ

Պ. ՖՈՆ ՊԻԼՈՎԻ ՃՍՈՒՐԸ.—Գերմանիոյ երամացոյցի խորհրդարանական յանձնաժողովին մէջ անցեալ երեքշաբթի արտաքին գործոց նախարար Պ. ֆոն Պիլով հարցմանի մը պատասխանելով յայտարարեց թէ ընդհանուր զէնքնկեցութեան դեսպանախորհուրդը Լահէյի մէջ պիտի գումարուի. և թէ հրաւիրագիրները քիչ օրէն պիտի ղրկուին, բայց գումարման թուականը դեռ յայտնի չէ, և թէ Ռուսիա ծրագիր մը պատրաստած է զանազան կէտերու վրայ որոնց մասին իւրաքանչիւր կառավարութիւն իր կարծիքը պիտի յայտնէ դեսպանախորհուրդին մէջ: Զինական գործերուն համար նախարարը ըսաւ.

«Գերմանն կառավարութիւնը հաստատած ըլլալով որ Զինու մէջ ոմն մը կայ օտարականներու նկատմամբ և հարաւային Շան-Թունկի մէջ զրգռութիւն մը, քանի մը շաբաթ առաջ, հրաւիրած էր Զինու կառավարութիւնը որ աւելի աչալուրջ գտնուի: Փեռ. 22ին Թիէն-Զինի մէջ Գերմանացիներուն վրայ եղած յարձակումներուն հետեւանքով, պաշտօն յանձնեցի Բէքլինի գերման դեսպանին յատակ կերպով հասկցնել Զինու կառավարութեան թէ այս կարգի արարքներ եթէ խստութեամբ չկասուին և կամ եթէ կրկնուին, կրնայ ըլլալ որ Զինու կառավարութեան համար ծանր հետեւանքներ ունենան: Թէեւ մտադիր չենք Զինու ներքին գործերուն խառնուելու, բայց իրաւունք ունինք հսկելու որ այդ երկրին ներքին դժուարութիւնները չմնասեն կեանքին ու ինչքին գերման այն հպատակներուն որոնք միսիոնարութեանց մասը կը կազմեն և կամ առեւտրական գործեր կ'ընեն Զինու կայսրութեան մէջ: Ուրեմն ազգու կերպով պիտի պաշտպանենք Զինու մէջ մեր ունեցած բարոյական ու նիւթական կարեւոր շահերը: Գերմանիոյ կայսրութիւնը Շան-Թունկի մէջ երկաթուղիի և հանքի մենաշնորհներ ձեռք բերելու իրաւունք ունի: Այդ նահանգին մէջ մեր կատարելիք առաջին գործն է երկաթուղի մը շինել Քիաօ-Զիուի և Հսանկ-Հոյի միջեւը: Երկաթուղիներու շինութեան համար պայմանագրութիւն մը կնքուելու վրայ է Գերման կայսրութեան և Ծայրագոյն Արեւելքի ամէնէն զօրաւոր գերման դրամատէրներու հետ, որպէս զի բաժանորդագրական Ընկերութիւն մը կազմուի 50 միլիոն մարքով և կեդրոնը ըլլայ Զինթայի մէջ: Հայրենները եթէ բաւական ըլլան, կայսրութիւնը պիտի մասնակցի շահուն: Կառավարութիւնը կ'աշխատի փութացնել շինութիւնը Քիաօ-Զիուի և Հսանկ-Հոյի երկաթուղին որ պիտի միանայ Թիէն-Զինէն ստորին եանկ-Զի-Քիանկ շինուած անգլեւգերման երկաթուղիի գիծին: Շան-Թունկի արեւմտեան կողմի հանքերու արտօնութեան խնդիրը տակաւին առկախ կը մնայ և մեծ մասամբ ածուխն տեսակէն կախում ունի: Տակաւին անկարելի է դատաստան մը ընել այդ խնդրին վրայ. բայց հաւանական է որ Շան-Թունկի հանքերը լաւ ածուխ մը հայթայթեն նաւերուն, այսինքն Շանկ-Սիի ածուխէն աւելի ազկ, վասն զի այս վերջինը տնական պէտքերու շատ յարմար կու գայ: Քիաօ-Զիուէն Հսան-Հօ շինուելիք երկաթուղիին համար պատրաստուած գրամատէրներու խումբը արդէն ճարտարագէտներ ղրկած է հոն յատակագիծները պատրաստելու նպատակով:»

Պ. ֆոն Պիլով Փիլիպպեանց խնդրին համար այսպէս խօսեցաւ.

«Կարգ մը օտար լրագիրներու ըրած հրատարակութիւնները Իրեն մարտանէին և Տիւէյ ծովակալին նկատմամբ թէ այս վերջինը սպառնացեր է նոյն մարտանաւին մէկ շոգեմակոյկը ընկղմել, մեծ սուտերու կարգը կրնան դասուիլ: Իրենն, որչափ որ գիտեմ, Փիլիպպեանները չի գտնուիր, այլ Հսանկ-Հոյի առջեւ է: Մանիլայի առջեւ գերմանական նաւ ըլլալով միայն Քայզերին Ակուսթան կայ: Արշիպելագոսին մէջ մեծ թուով աւեւտրական գերման սուներ ունինք, որոնց պաշտպանութիւնը մեր Նաւատորմին յանձնուեցաւ սպանեւտերիկեան պատերազմին ատեն: Կրյո՞սանք թէ մեր հպատակները կատարեալ ապահովութիւն կը վայելեն ամերիկեան տիրապետութեան վարչ թեանը տակ: Բուլպայի պատերազմին ատեն Գերմաններու կրած վնասին համար պահանջուած հատուցումներն են, 2 ու կէս միլիոն մարք՝ Շնայտէր ու Ֆիշէր տուին, մէկ միլիոն՝ Լոպէքի ժառանգորդներուն և 800 հարիւր հազար՝ միւս վնասներուն համար: Դիւրին պիտի չըլլայ վնասուած անձերուն համար հատուցում ձեռք բերել: Կառավարութիւնը ձեռքէն եկածը պիտի ընէ, որպէս զի գերմաններն ալ միւս ազգերուն հաւասար իրաւունք ստանան:»

Արտաքին գործոց նախարարը յետոյ պարզեց Սամոայի դէպքերը և յարեց թէ մինչեւ որ տեղեկագիրներ չհասնին Եւրոպա, բան մը չի կրնար ըսել: Մաղթեց որ շուտով կարելի ըլլայ վերջ մը տալ այդ անկարգութիւններուն, առանց վնասելու շահակից երեք տէրութեանց բարեկամական յարաբերութիւններուն, և պաշտպանելով գերման շահերը: Ամէն կողմէ կը խոստովանին թէ, յարեց, անհրաժեշտ է Սամոայի գործերուն համար նոր կարգադրութիւն մը ընել: «Երրեակ տիրապետութիւնը, ըսաւ Պ. ֆոն Պիլով, սպասուած արդիւնքը չունեցաւ: Գերմանիա պատրաստ է երեք տէրութեանց շահերուն կատարեալ անկողմնակալ մը ընդունելու, եթէ Անգլիա ու Մ. Նահանգները համին: Մինչեւ որ ատիկա ըլլայ, պիտի կենանք 1889ի դաշնադրին կուսանին վրայ և թող պիտի չտանք որ հոն մեզի երաշխաւորուած իրաւունքները մեր ձեռքէն առնուին և մեր շահարաժինը յապաւուի. մեր կողմէն բոլորովին տրամադիր ենք յարգելու ուրիշներու իրաւունքները:»

Գերման հպատակներու կողմէ Մարոքի կառավարութենէն եղած պահանջումներուն համար ալ արտաքին գործոց նախա-

բարը յայտարարեց թէ տեղւոյն գերման դեսպանը ազդու կերպով ոյժ տուած է այդ պահանջումներուն։ Մարոքի վեհապետը հրամայած է նկատողութեան առնել այդ պահանջումները. մինչև հիմա խոստումներուն մէկ մասը միայն գործադրուեցաւ։ Եթէ Մարոքի կառավարութիւնը շատ ուշանայ իր միւս խոստումները գործադրելու համար, գերման պահանջումներուն ոյժ պիտի տրուի մարտանաւեր ղրկելով մարոքեան ջուրերը։

ՓԻԼԻՊՊԵՒԱՆՆԵՐԸ. — Ամերիկեան դրօշ պարզուեցաւ Սէպու կղզին վրայ։ Ինչպէս Նէկրոսի մէջ, հոն ալ նորակազմ բնիկ կառավարութիւնը յայտարարեց թէ բռնի ոյժին առջև տեղի կու տայ։

—Թագաղները տակաւին չեն յանձներ սպանիացի գերիները։ Բիոս զօրավարը 500,000 տոլար կ'առաջարկէ, բայց բնիկները եօթը միլիոն կը պահանջեն։

—Լուր կայ թէ Մալոլոսի կառավարութեան անդամներէն ոմանք սկսած են հաշուութեան կողմը յարել, բայց կ'երեւայ թէ ամերիկեան տոլարներն ալ բաւական դեր խաղացած են գաղափարներու այս յեղաշրջումին մէջ։ Կ'ըսուի նոյն իսկ թէ ութ հազար ապստամբներ անձնատուր եղեր են ամերիկացիներուն։ Ուրիշ լուրի մը նայելով, ապստամբները ճաքռնէն գաղտնի կերպով ղրկուած դէնք ու ռազմամթերք կը ստանան մինչու։ Ամերիկացիները մինչև հիմակ ունեցած են 83 մեռեալ և 349 վիրաւոր։

—Գերման կառավարութեան պահանջումով, Պ. Մաք Քինլի հաւաներ է Փիլիպպէնց մէջ գտնուող գերմաններու կեանքին ու ինչքին պաշտպանութիւնը յանձնել ամերիկեան բանակին ու նաւատորմին, վասն զի Գերմանիա իր մարտանաւերը պիտի գործածէ չինական ծովերքներուն համար։

—Ուաշինկթընի պաշտօնական շրջանակներուն մէջ բնաւ կարեւորութիւն չեն տար այն լուրին թէ Մանիլայի առջև գտնուող օտար մարտանաւերը զինուոր ցամաք կը հանեն։ Մ. Նահանգաց կառավարութիւնը այդ մասին պաշտօնական տեղեկութիւն մը չունի և կը կարծէ թէ այդ լուրը առաջ եկած ըլլայ անգլիացի նաւագներու ցամաք ելլելէն որոնք գացած էին անգլիական հիւպատոսարանի ջրհանները բանեցնելու հրդեհին միջոցին։

ԶԻՆԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐ. — Անգլիական աղբիւրներէ հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ երկու հարիւր Զինացի յարձակեր են Բէքին-Հանքօու երկաթուղիի գիծին գործարանին վրայ, Բէքինէն 120 քիլոմէթր հեռու։ Զինացիները շատ մը չինուածներ փճացնելով փորձեր են հանել կամուրջի մը նեցուկները։ Տեղական իշխանութիւնները չեն կրցեր արգիլել այդ անկարգութիւնները։

—Իտալիոյ Երեսփ. ժողովին մէջ, ուրբաթ օրը, արտաքին գործոց նախարար Քանէվարօ ծովակալը յայտարարեց թէ կառավարութիւնը դիմումներ ըրած է Բէքինի մէջ Սամոյի ծովածոցը վաճառելու համար։ Նախարարը յոյս յայտնեց թէ այս դիմումները նպաստաւոր արդիւնք մը պիտի ունենան։

Մ. ՆԱՀԱՆԳԱՑ նախագահը վաւերացուց Խորհրդարանին քուէարկած այն օրինագիծը որով Սպանիոյ քսան միլիոն տոլար պիտի վճարուի Փիլիպեանները թողելու փոխարէն։

ՍՊԱՆԻՈՅ նախարարութիւնը, ինչպէս ծանոյց հեռագիրը, հրաժարեցաւ։ Մարիտէն ուրբաթ օրուան թուականով կը հեռագրեն թէ Խնամակալ-թագուհին պահպանողականներու պետ Պ. Սիլվէյրի յանձներ է նոր նախարարութեան կազմութիւնը։

—Մանիլայի սպանիական նաւաբաժանին հրամանատար ծովակալ Մոնթօեօ և Քավիթէի նաւաբանին տեսուչ ծովակալ Սոսթօա ուրբաթ օրը բանտարկուեցան և Լինարէս գօրավար ալ շաբաթ օրը։

ՍՈՒՍԱՆ. — Գահիրէէն կը հեռագրեն թէ Լորտ Քիչէնէրի եղբայրը, գնդապետ Քիչէնէր, Խարթում էմիրը հալածելու մասին բռնած ընթացքին հետեւանքով հրաժարեր և Անգլիա ուղեւորեր է։ Զինուորական շրջանակներու մէջ կը քննադատեն Լորտ Քիչէնէրը՝ Էլ-Օպէյիտի արշաւանքին հրամանատարութիւնը իր եղբօրը յանձնած ըլլալուն համար։ Գնդապետ Քիչէնէր՝ երկու անգամ էմիրին հանդիպեր և չէ համաձայներ յարձակում մը ընելու։

ՀԱՊԷՇԱՍՏԱՆ. — Ռուս գնդապետ Արթոմանով, որ Հարբար հասած է, կը հաստատէ թէ հալէշ արշաւախումբ մը, քանի մը հազար հոգիէ բաղկացած, Նեղոսի վրայ յառաջացեր է՝ Սոպաթի վերի կողմը։

ԲԱՆԱՄԱՅԻ ջրանցքին Հնկերութիւնը կ'աշխատի կարգադրութիւն մը ընել Մ. Նահանգաց կառավարութեան հետ։ Ընկերութիւնը կը ջանայ ընդունել տալ ամերիկեան կառավարութեան թէ Բանամայի ճամբան գերազանց է Նիքարակուայէն։

ՖՐԱՆՍԱՅԻ Ծերակոյտին նոր ատենապետը Պ. Բէյման-Ռաման Ֆալիէռ ծնած է 1841 Նոյեմ. 6ին։ 1880ին ներքին ու կրօնական գործոց խորհրդական եղած է երբ Պ. Ռուանթան նախարար էր։ 1882ին Պ. Տիւբէյռի դահլիճին մէջ ներքին գործոց նախարար եղած է և 1883ին ալ նախարարապետ։ Անկէց ի վեր կը-թական նախարարի պաշտօն վարած է քանի անգամ (Ֆէռիի դահլիճին մէջ 1888ին և Թիռառի դահլիճին մէջ 1889)։ Պ. Ֆալիէռ 1887ին Թիռառի և 1890ին Ֆուէյսնէի դահլիճներուն մէջ դատական նախարարութիւն ըրած է։ Զախակողմեան հանրապետական է։

ԼԷՈՆ ԺԴ. ՊԱՊ. — Հռովմէն ուրբաթի թուականով կը հեռագրեն.

Վեհապետներու և մասնաւորներու կողմէ հեռաձիգ Վատիկան հասած հեռագիրներ տեղեկութիւն կ'ուզեն Պապին առողջական վիճակին վրայ, որ գոհացուցիչ է։

ՀՈՒՆԳԱՐԻՈՅ ազգային կուսակցութիւնը, որուն ազատականներուն հետ միանալը ծանուցինք, իր այս ընթացքին պատճառը պարզելով կ'ըսէ թէ այլեւս ո և է արգելք չի կայ երկու կուսակցութիւններուն միացմանը և թէ նոր նախարարապետին անձը հարկ եղած երաշխաւորութիւնը կ'ընծայէ թէ խորհրդարանական հաշուեթեան տրամադրած պայմանները պիտի գործադրուին։

— Հունգարիոյ Երեսփ. ժողովը ուրբաթ օրը ստուար մեծամասնութեամբ ընդունեց առժամեայ ելմտացոյցը։

ԿԵՆԴՐՈՆԱԿԱՆ ԱՄԵՐԻԿԱ. — Ճամփաքաջէն կը հեռագրեն Թայմզի թէ Կրնատայէն (Նիքարակուա) առնուած մասնաւոր լուրերու նայելով, երկիրը բոլորովին կազմալուծուած է։ Խահուէի բերքը կը փճանայ, վասն զի մէկ չի կայ։ Կրնատայի ժողովուրդը պարտաւորուեր է 200 հազար տոլար վճարել իբրեւ ծախք պատերազմի մասնակցութեան։ Ակէ զատ, խահուէի արտտման տուրքը բարձրացեր է իւրաքանչիւր կենդանիին համար չորս տոլարի։

ՍՆԳԼԻՈՅ Երեսփ. ժողովին անցեալ երկուշաբթիի նիստին մէջ արտաքին գործոց խորհրդական Պ. Պրոտրիք յայտարարեց թէ Մարթիր գնդապետը, որ արշաւախումբի մը գլուխը անցած Վիքթորիա լիճէն դէպ ի հիւսիս ուղեւորած է, նշանակած ունի հաղորդակցութիւններ հաստատել Ուկանտայի և այն երկիրներուն միջեւ զորս Լորտ Քիչէնէր վերջերս ձեռք անցուց Սուտանի մէջ։

ԱՆԳԼԻԱ ԵՒ ՌՈՒՍԻԱ. — Հիւսիսային Զինաստանի երկաթուղիներու տնօրէնին խնդիրը վէճի նոր առարկայ մը եղաւ Անգլիոյ և Ռուսիոյ միջեւ՝ Բէքինի մէջ։ Հու-Եու-Ֆէն, Անգլիացիներու սիրելին, պաշտօնակ եղաւ։ Զանկ-ին, Ռուսերու սիրելին, այդ պաշտօնին պիտի կոչուի։ Բէքինի անգլիական դեսպանը բողոքեց Հու-Եու-Ֆէնի պաշտօնանութեանը դէմ։ Ռուս դեսպանն ալ բողոքեց պայմաններուն դէմ անգլիական այն փոխառութեան՝ որ անցեալ տարի Նու-Զուանկի երկաթուղիին գիծը երկարելու անհրաժեշտ դրամագլուխը հայթայթած էր։ Անգլիական կառավարութիւնը և անգլիացի արժէտէրերը ո՛չ միայն իրաւունք չունին բռնադատելու չինական կառավարութիւնը որ իրենց ուզած տնօրէնը կարգէ այդ երկաթուղիին, այլ նաև ռուսաչինական պայմանագրութիւնն ալ չարտօներ որ Ա. ճարտարագէտը ու արդիւնաբերը անպատճառ Եւրոպացի ըլլան, ո՛ւր մնաց Անգլիացի։

ՔՈՒԲԱ. — Մարիանաոյի մէջ գումարուած ընդհանուր ժողովը որոշեր է պաշտօն յանձնել Մաքսիմօ Կոմէզի մասնաւոր պաշտօնով Ուաշինկթընի երթալ եւ ջանալ որ ամերիկեան տիրապետութիւնը շուտով գադրի, Քուպայի կառավարութիւնը անմիջապէս ճանչցուի և Մ. Նահանգները իրենց աջակցութիւնը նուիրեն կղզիին ելմտական կացութիւնը բարւոքելու համար։ Մաքսիմօ Կոմէզ պաշտօն ունի նաև յայտարարելու թէ Քուպացիները Մ. Նահանգաց օգնութիւնը և պաշտպանութիւնը կը խնդրեն և ոչ թէ անոնց միջամտութիւնը։ Ամէնէն աւելի Սանթիակոյի մէջ դժգոհութիւնները կը շատնան ամերիկեան գրաւման երկարելուն դէմ։ Բազմաթիւ մթերիներ գումարուելով բանաձև մը քուէարկեր են որով կը խնդրեն Սանթիակոյի նահանգը ու քաղաքը ամէնէն ուշ մինչեւ յունիս յանձնել Քուպայի իշխանութեանց ձեռքը, յարելով որ հակառակ պարագային մէջ անկախութեան նոր պատերազմ մը պիտի հրատարակուի։

ԳԵՐՄԱՆԻԱ ԵՒ ԻՏԱԼԻԱ. — Բոսք պաշտօնականի երեւոյթ ունեցող զեկոյց մը հրատարակելով կը հերքէ այն լուրը թէ Վիլհէլմ Կայսրը քաղաքական պատճառներով եւ ձգած ըլլայ Իտալիա կատարելիք իր ուղեւորութիւնը։ Զեկոյցը կը յարմէ թէ Կայսրը անհատական պատճառներով միայն տուած է այդ որոշումը։ Կայս. զրօսանաւը որ Իտալիա պիտի երթար, հրաման ստացեր է Քիլ մնալ մինչեւ յունիսի վերջը ուրկէ ետքը Վիլհէլմ Բ. պիտի երթայ կատարել Հիւսիսային հրուանդանի տարեկան ուղեւորութիւնը։

ԶԵՆԵՐՆԿԷՕՈՒԹԻՒՆԸ. — Լոնտոնի ռուս դեսպան Պ. Սթալի հետ ընդհանուր զէ-ննկէցութեան դեսպանախորհուրդին ներկայ պիտի գտնուի նաեւ բրոֆէսէօր Մարթէնս, իրրեւ պատուիրակ իրաւաբանական խնդիրներու։

ԱՆԳԼԻԱ ԵՒ ՖՐԱՆՍԱ. — Բարիզէն կը հեռագրեն Բոլիթիքէ Բարէսբոնճէնի թէ Ֆրանսայի Հանրապետութեան Նախագահ Պ. Լուբէ այցելութիւն պիտի տայ Անգլիոյ Թագուհիին Նիսի մէջ, ուր Ն. Վեհափառութիւնը պիտի հանի մարտ 10ին։

ՌՈՒՍԻՈՅ արտաքին գործոց նախարար Մուրավիէվ կոմսը փետր. 28ին մեծ երեկոյթ մը տուեր է հաղար վեց հարիւր հրաւիրեալներու։ Ներկայ գտնուեր են դեսպանական մարմինը, նախարարները, զինուորական ու քաղաքային բարձրաստիճան պաշտօնատարները և գեղարուեստի ու գրական աշխարհին ներկայացուցիչները։

ԳԵՐՄԱՆԻՈՅ ԲԱՆԱԿ. — Վիլհէլմ Կայսրը ղժգոհ մնացեր է սա պարագային համար թէ ելմտացոյցի խորհրդարանական յանձնաժողովը մերժած կամ սրբագրած է զինուորական օրինագիծին մէջ նշանակուած երկու պահանջումները, այն է հեծեալ և հետեւակ զօրքերու թիւին յաւելում։ Ն. Վեհափառութիւնը հրամայեր է պատերազմական նախարար Կոսլէր զօրավարին թախանձել որ Խորհրդարանը տայ այդ երկու յաւելումներուն համար պահանջուած վարկը։

ԱՒՍՏՐԻՈՅ ԳԵՐՄԱՆՆԵՐԸ. — Կրակի քաղաքապետական Խորհուրդը, գերման ակումբին առաջարկութեամբ, որոշեր է գերման գործաւորներ միայն աշխատցնել քաղաքային չինութիւններու մէջ։ միայն այն վաճառականներէն գնում ընել որոնք իրենց ապրանքները գերման գործարաններէ կը ստանան։ Նոյնպէս միայն այն գործարաններուն յանձնարարութիւն ընել որոնք գերման գործաւորներ ու գերման գործիքներ կը գործածեն։

ԻՏԱԼԻՈՅ կառավարութիւնը որոշեց ընդհ. սպայակոյտին կողմէ յանձնաժողով մը ղրկել, քննելու համար Վերին Իտալիոյ և Սիցիլոյի ամրոցները։

—Իտալիոյ կառավարութիւնը հեռագիր մը ստացեր է թէ ճիպոտիի ճամբով բազմաթիւ հրացաններ Հապէշաստան ներածուեր են։

ԹՈՒՆՈՒՈՐՄԱՆ ԴԷՊՔ ՄԸ. — Ամբողջ Նիւ Եորքի և Մ. Նահանգաց մէջ այս միջոցիս ընդհանուր յուզում պատճառած է թունաւորման դէպք մը։ Պ. Բրանտ Պըրնհէմ-Մոլիէօ, որ Նիւ-Եորքի բարձր դասու ակումբներուն մէկին անդամն է, ներքնակուած է։ Պ. Մոլիէօ թունաւորեր է Ատամս անուն կին մը և երիտասարդ մը որ իրեն սիրած մէկ կնոջ հետ ամուսնացած էր։ Թոյնը խառնուեր է Սէլցի ջուրի մէջ։

ԻՆՃԼՈՒԷՏԵՐԷ. — Մէյքսիքայի մէջ ինֆլուէնցա ճարակած է։ երեսունը հինգ հազար հոգի վարակուած են։

ԵՐԷԿԻ ՆՈՒԱԳԱՀԱՆԴԷՍԸ

Գարնան ազուոր կիրակի մը, արեւոտ ու զուարթ, որ Բերայի չորս անկիւններէն ու հեռաւոր թաղերէ, մանաւանդ Գատրդիէղէն, Իւնիօն Ֆրանսէզի սրահը գալու պատրաստուողներուն թեթեւաշարժութիւն մը կու տայ առաւօտէն։ Այնքան ատեն կայ որ հանդէս մը չէր սարքուած Հիւանդանոցին համար։ և ժողովուրդին զանազան դասակարգերը, ինչպէս որ սիրայօժար ընդունած էին իրենց ղրկուած տոմսերը՝ նոյն սիրայօժարութեամբ ուզած էին ներկայ գտնուիլ։ Կիները ու աղջիկները այն տեսակ մը տենդագին ու հետաքրքիր վիճակին մէջ են ուր կը գտնուէին սովորաբար, Միացեալ պարահանդէսին քանի մը ժամ մնալով։

Կէս օրը քիչ մը անցած, Թէպէ-Գաշէի պողոտան որուն վրայ կը գտնուի Ֆրանսական գաղթականութեան հոյակալ շէնքը, կառքերու անընդհատ շարքի մը ժամանման կեդրոն կը դառնայ, որոնց հետ նաեւ հեռուոն եկողներու ահագին բազմութիւն մը։ Ժամը 7ին, արդէն իսկ շարժելու, նստելու տեղ չի կայ սրահին մէջ, թէեւ նուագահանդէսը 7 ու կէսին պիտի սկսի. և հիւրամեծար տիկիններն ու օրիորդները՝ իրենց սեռին յատուկ ամէն հնարամտութիւն, ամէն փափկանկատութիւն ի գործ կը դնեն, ոչ ոք դժգոհ ձգելու համար։ Կարելի՞ բան է սակայն։

Իւնիօնի վարչութիւնը այս բարենպատակ հանդէսը կազմակերպողներուն տրամադրութեան ներքեւ դրած էր ազնուաբար՝ վերնայարկի հանդիսասրահը իր յարակից մասերով։ հազար հոգի պարուանելու բաւականաչափ լուսաւոր սրահ մը, սպիտակ գրուագներով, կիսարձաններով զարդարուն, որուն ճակատը պզտիկ թատերաբեմ մը կը բարձրանայ։ Հնտանեկան մեծ դահլիճի մը երեւոյթը առած էր երէկ այդ սրահը ուր կանացի արդուզարդերը վիրաբ կը գերազանցէին ճաշակի ու վայելչութեան կողմէ, անուշաբոյր միջնորտի մը մէջ։ Դեռատի օրիորդներ, ձերմակներ հագած, ծաղկեփունջեր բռնած են՝ նուագող ու երգող իրենց ընկերուհիներուն նուիրուելու համար։ մանկամարդ տիկիններ կը ժպտին, կը խօսակցին, կարծիքներ կը փոխանակեն, մինչ տարեցները՝ մայրական գոհունակութեամբ մը կը նային այս ամէնուն վրայ։ Երիկ մարդիկը, լուրջ դէմքեր առած, աչքերնին յառած կը պահեն յայտագրին վրայ որ ամէն մէկուն ձեռքը կը գտնուի։

Հանդիսականները գրէթէ ամբողջովին հայ էին, պետական պաշտօնատարներ, առեւտրական ու սեղանաւորական դասակարգ, բժիշկներ, փաստաբաններ, և այլն, մեծագոյն մասը ընտանիքով, ինչպէս նաև ժողովուրդի այն հաւետ ու պատուական դասակարգը՝ արհեստաւոր, խանութպան, մանր գործերու տէր անձեր, ամնականաւոր երիտասարդներ, որոնք՝ հակառակ իրենց նիւթական միջակ կարողութեան՝ իրենց դրամը չեն խնայեր ունաւ Հիւանդանոցին և ուրիշ ազգ. բարենպատակ հաստատութեանց, որոնց կը նպաստեն ամէն ժամանակ։ Սակաւաթիւ օտարազգիներուն մէջ նշմարեցինք ռուսական դեսպան Պ. Ճուլարան. դեսպանական մարմնէն ներկայ էր նաև Յովհաննէս խան, Ա. Թարգման Պարսից դեսպանատան։ Տոմսերու ընդունելութիւնը կը կատարէին, խնամակալուհիներէն՝ Տիկնայք Ա. Գալաղեան, Զ. Տիլպէր, Կ. Փափազեան և Է. Տէր Յարութիւնեան, իսկ հիւրասիրութիւնը ստանձնած էին, — եթէ կարելի է այս բառը գործածել, — Տիկնայք Ն. Ա. Մանուկեան, Եւփիմէ Աւետիսեան և Տրէնց Տէր Մարգարեան՝ իրենց աջակից ունենալով կարգադիր մասնախումբին երեք օրիորդներ։ Հիւանդանոցի Հոգաբարձութիւնը, իրեն գլուխ ունենալով իր ժրաջան ատենապետը՝ Պատրիկ էֆ. Կիւլպենկեան՝ ներկայ էր խմբովին և ինքն ալ ընդհանուր կերպով կը հսկէր հանդէսին բարեկարգութեան ու ընդունելութեանց։

Ժամ 7 1/2ին, բեմին վրայ կ'երեւան Պ. Բոլ Լանկէ՝ իր դաշնակին առջև, ձէմիլ պէյ, Վօնտրա պէյ և ուրիշ երկու արուեստագէտներ իրենց ջութակներով. իսկ վարը դրուած երգեհոնաձև դաշնակին երկու կողմը կ'անցնին Օր. Քոռան և Օր. Վարդանեան. ու խմբովին կը սկսին հնչեցնել կայսերական Համիտիէ քայլերգը որ յոտնկայս կ'ունկնդրուի ու կը ծափահարուի։

Նուագահանդէսը սկսած է։

Օր. Քոռան և Վարդանեան՝ նոյն երգեհոնաձեւ դաշնակին վրայ կը նուագեն Սէն Սանսի Զինուորական Քայլերգը (Սիւիթ Ալժէրիեն)։ Պ. Լանկէի ընկերակցութեամբ։ Յետոյ, Օր. Մրմնի Աղասեան՝ մէջտեղ նուագապետին ընկերակցութեամբ՝ ջութակի վրայ կը զարնի Սարսնի Մազուրքա (Սլաւոն)։ Երեք դեռատի օրիորդներն ալ կը ծափահարուին ու ծաղկեփունջեր կ'ընդունին։ Յետոյ բեմ կուգայ Օր. Էլիզա Մաղիկեան, նուագատետրը ձեռքը բռնած, երգելու Այտաին մեծ հատուածը, Ազերսը։ Պ. Լանկէ կ'ընկերանայ դաշնակով։ Օր. Մաղիկեան դաշն ու ազդեցիկ ձայնը, վարժ երգուածքը և յստակ առոգանութիւնը կրցան հանիլ Վէրտիի հրաշակերտ օրէոպային այդ գլուխգործին մասին բարձրութեան, բոլոր նրբութիւններն ալ արտայայտելով ու խորապատրաստութեան մը մէջտեղ՝ ծաւալ առաջ բերելով, որոնք կրկնութիւնը կը խնդրէին։ Մանկամարդ արուեստագէտուհին երգեց երկրորդ հատուած մըն ալ, նոյնքան ազդուապէս. ծաղկեփունջ մը ու երկարատեւ ծափահարութիւններ։

Կարգը Օր. Աթինէ Տատեանէն է, Տիրան պէյի փոքրիկ սիրուն աղջիկը որ մանտոլինի վրայ կը նուագէ երաժշտական երկու գեղեցիկ հատուածներ, դասախաս կարողութեան մը ապացոյցը տալով ու համակրանք ծափեր ընդունելով, ծաղկեփունջի մը ու ծաղկեւոյի կողմի մը հետ մէկտեղ։

Նուագահանդէսին առաջին մասը վերջացուցին Պ. Պ. Զէնթօլա ու Լանկէ, առաջինը ջութակի ու երկրորդը դաշնակի վրայ նուագելով Մէնտէլսոնի fo6չէրթօն, աւելորդ է ըսել թէ իրենց արուեստագէտի փոքմ ու ծանօթ ճարտարութեամբ։ Ծափեր ու կրկնութեան խնդրանք։

Հաղիւ կէս ժամուան դադարէ մը ետքը, Նուագահանդէսը վերսկսաւ Ռիւպինթայնի մեծ եռանուագով զոր թաւջութակի ու ջութակի վրայ նուագեցին Վօնտրա պէյ ու Ճէմիլ պէյ, ծանօթ ու համակրելի երկու արուեստագէտները։ Պ. Լանկէ կ'ընկերանար դաշնակի վրայ։ Այդ գեղեցիկ հատուածին վերջին նօթերը մարեցան ծափահարութիւններու մէջտեղ, որոնք ուրիշ եղանակ մըն ալ կը խնդրէին, որ չի մերժուեցաւ։ Յետոյ, վերստին երեւցաւ Օր. Մաղիկեան, Լօհենկրինէն «Էլզէի երազը» երգելով ու նոյն ջերմագին ընդունելութիւնը գտնելով։ Ճէմիլ պէյ յաջորդեց ծաղկատի արուեստագէտուհին, իր թաւջութակին վրայ առնելով նուագելով Ռապսդի Նօքթիւռնը, — խորագրեցիկ տրարանուագ մը որ նոյնքան երաժշտական տաղանդ կը պահանջէր օրքան փափկութիւն մատներու։ Այդ տպաւորութեան տակ չվերջացնելու համար նուագահանդէսը, յայտարարի պարտաստիչները կանխահոգութիւն ունեցած էին անոր յաջորդ եղանակ որոշելու Սարասատէի սպանիական պարը, զոր Պ. Զէնթօլա, Վօնտրա պէյ և Պ. Լանկէ սքանչելապէս նուագեցին ջութակի ու դաշնակի վրայ։ Երկարատեւ ու խանդավառ ծափերու մէջտեղ աւարտեցաւ այդ զուարթ, ոստոստուն եղանակը՝ վերջ տալով նաեւ հանդէսին։

Հասոյթը, — ձեռնարկին էական մասը, — ակնկալուածէն աւելի եղած ըլլալ կը կարծուի, որ զգալապէս պիտի թեթեւցնէ Հիւանդանոցին ծանրաբեռն պիւտճէն։ Կարգադիր մասնախումբի Տիկիններն ու Օրիորդները՝ այս յաջողութիւնը ձեռք բերելու համար անձնուէր ու արդիւնաւոր գործունէութեան մը գեղեցիկ օրինակը տուին որուն համար ամէն շնորհակալութեան արժանի են։

Տ. Ա.

Տ. ԽԱՉԱՏՈՒՐ Ա. ԲԱՀԱՆԱՅԻ

Բոյսերուն համար

Ազգային մը, որ ծածկել կ'ուզէ իր անունը, այս առաւօտ ղրկած է մեզ կէս օսմ. ոսկի, Եէնի Գարուի բարեյիշատակ աւագերէցին քոյրերուն ի նպաստ։ Այս նպատակով Արեւելքի խմբագրութեան միջոցաւ բացուած հանգանակութեան գումարը, որ հասած էր 950 ղրշ.ի, ասոնց նոր նուիրատուութեամբ կը բարձրանայ 1004 (հազար չորս) ղրուշի։

Այրի Տիկին Իսկուհի 8. Էթմէքճեան և Օր. Ազաւնի 8. Էթմէքճեան իրենց խորին շնորհակալութիւնը կը յայտնեն բոլոր ազգականաց և բարեկամաց որոնք հաճեցան ներկայ գտնուիլ իրենց ամուսնոյն և հօր՝ ՅՈՒՐՈՒԹԻՒՆ ԷՖ. ԷԹՄԷՔՃԵԱՆի յուղարկաւորութեան հանդէսին և այս տխուր առթիւ իրենց ցաւակցական զգացումները յայտնեցին։

ԱԶԳԱՅԻՆ

Ս. Պատրիարք Հայրը՝ իր հետը ունենալով Պատրիարքարանի Ա. գործակատար Տիգրան էֆ. Տէր Ներսէսեան՝ շաբաթ օրը Ադրիէի պաշտօնատունը երթալով, տեսակցութիւն մը ունեցաւ գատական և կրօնական գործոց նախարար Բարձր. Ապտիւրահմանի փաշայի հետ։

—Պատրիարքարանի դիւանատունէն կը հաղորդեն մեզ թէ Վանայ առաջնորդական տեղապահին կողմէ հասած ծանօթ հեռագրին մէջ, որպէս նշանակուած է մայրենի եկեղեցւոյ գիրկը վերադարձողներուն թիւը։ Կլոր Դար թաղին կաթոլիկութեան յարած էին ընդ ամէնը 128 տուն ազգայիններ որոնցմէ 115 տունը դարձած են։

—Վաղը Ս. Դեւոնդեանց քահանայից տօնը ըլլալով, Կրօնական ժողովը նիստ չպիտի ընէ։

—Գահիրէէն կը գրեն մեզ փետրվ. 18 թուականով. «Եգիպտոսի Սգդ. Վարչութեան Քաղաքական ժողովը անցեալ ուրբաթ հրաժարական տուաւ, իր պաշտօնավարութեան չրջանին լրման առթիւ։ Ցաւալի զուգադիպութեամբ մը, այն ժամուն երբ այդ հրաժարականը՝ համարատուութեան տեղեկագրին ու հաշուեկշիռներուն հետ կը ղրկուէր գաւառային ժողովին ատենապետ Տիգրան փաշայի տունը, հրաժարական Քաղաքական ժողովին ատենապետ Պ. Բիէռ Բօլատի մահուան գոյժը կը հաղորդուէր Առաջնորդարան։ Ցուղարկաւորութիւնը կատարուեցաւ յաջորդ օրը, շաբաթ, մեծ շքով, նախագահութեամբ առաջնորդական տեղապահ Տ. Ցակոբ եպիսկոպոսի. գագաղին կը հետեւէր ընտրեալ բազմութիւն մը ազգայնոց և օտարազգեաց. յուղարկաւորներուն մէջ կը նշմարուէին Պոլսոյ փաշա Նուպար, Տիգրան փաշա, Եագուպ Արթին փաշա, Ֆրանսական հիւպատոսարանի ներկայացուցիչը, Քոէտի Լիսէէի Տնօրէնը, Խառն Դատարանի նախագահը, Ֆրանսական Ակումբին նախագահը, կարեւոր պաշտօններու տէր անձնաւորութիւններ, քաղաքս ազգ. պաշտօնական մարմինները, Ադիքսանդրիոյ Թաղ. Խորհուրդին փոխ-ատենապետ Հայի էֆ. Եբիկեան և այլն։ Հանդիսադիր Սրբազանը պարգային յարմար դամբանական մը խօսեցաւ։ Հանգուցեալ Պ. Բիէռ Բօլատի դագաղին նուիրուած էին քսանչափնիգի չափ ծաղկեպսակներ որոնցմէ յիշենք՝ Պոլսոյ, Տիգրան, Եագուպ Արթին և Զօհրապ փաշաներունը, Ֆրանսական Ակումբինը, Գահիրէի և Աղեքսանդրիոյ հայ ժողովուրդին զատ զատ ղրկած պսակները, ազգային պաշտօնական մարմիններունը, հանգուցեալին ազգականներունը և անոր եւրոպացի ծանօթ բարեկամներունը։

—Վանայ հայ կարօտեալներուն ի նպաստ Թէոսոմոյի մէջ կատարուած հանգանակութեան արդիւնքը, 51 օսմ. ոսկի, Պատրիարքարան հասաւ այս առաւօտ Ս. Պատրիարք Հօր անուան քաշուած չէքով մը։

— Անցեալները լուր մը արտատպած էինք Ֆրանսերէն Սէրվիթլն, թէ ռումանական կառավարութիւնը հայ եկեղեցական մը արտաքսեր է իր հողէն։ Այդ եկեղեցականն է եղեր Տ. Գէորգ եպիսկոպոս Իւթիւճեան, այցելու հովիւ եւրոպարնակ Հայոց, որ Հայրապետական տնօրինութեամբ կոչուած է այդ պաշտօնին, և որ վերջերս Ռումանիա այցելած էր՝ տեղւոյն հայ գաղթականութիւնը հովուելու։

Պօթուշանէն Փունջի ուղղուած թղթակցութիւն մը մանրամասն տեղեկութիւններ կը հաղորդէ այս արտաքսման պարագաներուն վրայ, որուն չարժառիթն ու թելադրիչն է եղեր քաղքին Աթանաս քահանան։ Այս տիրահռչակ տէրտէրը քանիցս կրօնական ժողովին ալ զրաղեցուցած է իր անմեղ վարմունքներուն դէմ հասած գանգատներով, որոնց պատճառաւ Պատրիարքարանը հարկադրուեցաւ վերջ ի վերջոյ դադրեցնել զայն պաշտօնավարութենէ։ Այս անգամ, երբ Տ. Գէորգ եպիսկոպոս Պօթուշան կը հասնի, կը փորձէ համոզել Տ. Աթանասը որ ղղջայ և ապաշխարէ. տէրտէրը ականջ չի կախեր, ու յոխորտանքով կը յայտարարէ թէ ինքը ո՛չ կաթողիկոսը և ո՛չ Պատրիարք կը ճանչնայ, և չուզեր տեղէն շարժիլ ու իր պաշտօնը թողուլ, թեւ տեղացի ազգայինները յանձն առած էին անոր տեղափոխութեան ծախքին համար մինչև 1200 ֆրանք տալ որպէս զի այդ փորձանք-քահանան հեռանայ իրենց քաղքէն։ Իւթիւճեան եպիսկոպոսը՝ ճարահատած՝ կը մեկնի Պօթուշանէն և ետ կ'երթայ ուր մեծ պատուով կ'ընդունուի, պատարագ կը մատուցանէ, քարոզ կը խօսի և կը յորդորէ ազգայինները որ բանան իրենց փակուած դպրոցները։ Այս միջոցին Աթանաս քահանան և իր արբանեակները գրեր ուղղած էին ռումանական կառավարութեան, կեդրոնին, իսկ Բուքրէշ, զբաղարտելով Տ. Գէորգ Սրբազանը իրրեւ խռովարար և այլն։ Ասոր վրայ, պետական հրաման կը հասնի ետ, պատուիրելով որ հայ եպիսկոպոսը իսկոյն հեռացուի ռումանական հողէն։ Եաշի ազգայինները ապշած կը մնան. բայց ձեռքերնուն բան մը չէր գար. հրամանը կը հաղորդեն Տ. Գէորգ եպիսկոպոսին որ կը մեկնի Ռումանիայէն և Սուչվա (Աւստրիա) կ'ուղեւորի։ Ռումանիոյ Ֆօքշան, Եաշ, Ռոման և Պօթուշան քաղաքներու ազգ. հոգաբարձութիւնները՝ խորապէս յուզուած՝ բողոքագրեր ուղղած են ռումանական կառավարութեան, հասկցնելու համար թէ իրենց հոգեւոր այցելու հովուին դէմ գրուածները չարամիտ զրպարտութիւններ են՝ քահանայի մը մեքենայութիւններէն առաջ եկած։

—Բերայի Աղքատախնամին Տնօրէն Խորհուրդին ատենապետ Տօքթ. Տիգրան պէյ Ահմեան կը հաղորդէ մեզ այդ մարմնին 1898 սեպտ. հոկտ. նոյեմբ. և դեկտ. ամիսներու գործառնութեանց հաշիւները։

Մուսմ. — Դրամական նուիրատուութիւններ 1912. Պնակի հասոյթ 2327. դրամի տարբերութիւն 61. հացավաճառութենէ 677. Աղքատախնամին միջոցաւ պաշտօն գտած վարժուհիներէ ստացուած 272. բաժանորդագրութենէ 1141։ Գումար 6390 ղրշ։ (Ասոնցմէ զատ, մուտքի կողմը կան նաեւ նիւթական նուիրատուութիւններ, օշխար, մէկ ծրար ամիրքան, մէկ ծրար թիլպէնտ, և այլն)։

Եկ.—Հիւանդներու տրուած միսի փոխարժէքը 445 1/2. կաթի փոխարժէքը՝ 105 1/2. այրիներու տրուած հացի փոխարժէք 963. դրամական նպաստ 260. աղքատ հիւանդներու տրուած դեղերու փոխարժէք 1472 1/2. մանր ծախք 101 3/4. պատահական ծախք 195. այցելու բժշկին ամսական 2680. համարակալի 216. հիւանդապահ կնոջ 200. պաշտօնեայ կնոջ 200. պաշտօնեայ գործակատարին 1000. դարմանատան ծախք, դեղ, գործիք 316։ Գումար 7955 ղրշ։

Այս հաշուեցոյցին կցուած է վերոյիշեալ չորս ամիսներու միջոցին դարմանատան գործառնութեանց պատկերը։ Դարմանատան դիմած են 741 հիւանդ. իրենց տան մէջ դարմանուած են 215 հիւանդ. վիրաբուժական գործողութիւն, պատուաստ, և այլն կատարուած է 518 հիւանդի վրայ։ Զրի տրուած դեղագիրներու թիւն է 501։ Հիւանդներու հաշոյն տրուած դեղագիրներու թիւը 638։ Աղքատախնամին միջոցաւ դարմանուած ընդհանուր հիւանդներուն միջէն պատահած է ութը մահ։

ՀԵՆՐԻՆ ՇՈՒՐԵՐ

ՊՇՏՕՆԱԿԱՆ. — Իւլպի Ա. ատենեան տրուեցաւ Բ. Դրան Սմէտի դիւան

սաոր ուրիշ քանի մը չարամիտ ընկերները նահանգիս կացութեանը մասին բոլորովին սուտ ու սխալ լուրեր և կարդ մը յօդուածներ կը հրատարակեն։ Այդ լրագիրները տարբեր ձեւերու տակ ցոյց տալով այնպիսի պարզ դէպքեր որոնք ամէն օր աշխարհի ամէն կողմը կը պատահին և կարելի է նահանգիս մէջն ալ պատահած ըլլան, չատ մը սուտերով ու զրպարտութիւններով չափազանցելու չեն ամչնար։ Այս լրագիրներուն ընթացքը նողկալի ըլլալէ զատ, իրենց պաշտպանել կարծած կողմին չահերուն ալ հակառակ է։ Կարելի չէ չցաւիլ տեսնելով որ մամուլը այս ատիճան չարաչար կը գործածէ իր պարտականութիւնը։ Գալով նահանգիս կացութեանը, չնորհիւ Վեհ. Սուլթանին, կատարեալ ապահովութիւն կը տիրէ եւ ամէն մարդ իր գործովը կը զբաղի։»

ՄԱՀ ԻՍՄԷԹ ՓԱՇՈՅԻ.—Վեհ. Սուլթանին բժիշկ Իսմէթ փաշա որ քանի մը օրէ ի վեր հիւանդ էր, անցեալ գիշեր մեռաւ։ Կայս. Իրատէով՝ յուղարկաւորութեան ծախքը կայս. Անձնական Գանձէն վճարուեցաւ և մարմինը թաղուեցաւ Եահեա էֆէնտի թէքէյին պարտէզին մէջ։

ԵԱՆԵԱՑԻ գաւառական թերթը կ'ըսէ թէ Վեհ. Սուլթանը Իր կայս. բարեւները հաղորդել տուեր է Եանեայի կուսակալ Օսման փաշայի։

ՄԱՔՍԱՏՈՒՆՆԵՐԸ.— Կայս. Իշտէի մը համաձայն, մաքսային վերատեսչութեան օգնական Մէհմէտ Սէլի պէյի նախագահութեամբ յանձնաժողով մը կազմուեցաւ ու պաշտօն ունի մաքսատանց ընդհ. գործառնութիւններու մասին քննութիւն կատարել, երկրին կարգապահութեան տեսակէտով հարկ եղած մաքսային միջոցները անօրինել և գործառնութեանց նկատմամբ բողոքի պատճառ եղած յապաղումներուն առաջքը առնել։ Յանձնաժողովը անմիջապէս գործի պիտի սկսի. իր տեղեկագիրը նախարարաց Խորհուրդին կողմէ քննուելէ ետքը պիտի մատուցուի Վեհ. Սուլթանին։

ՊՈՒԼԿԱՐ ԻՇԽԱՆԱՊԵՏՈՒԹԻՒՆԸ.— Կայս. կառավարութիւնը նկատելով որ պուլկար իշխանապետութիւնը՝ օսմ. երկիրներու ուրիշ մասերէն Պուլկարիա գացող վաճառականները և ուրիշները կը պարտաւորէ բանթանթի տուրքը ամբողջութեամբ վճարելու, և նկատելով որ այս մասին բողոքներ կ'ըլլան, հարկ եղած զեկոյցը ըրաւ իշխանապետութեան՝ դադրեցնել այդ գործառնութիւնը որ ապօրէն է և հակառակ՝ դաշնադրութիւններու։

ՀԱՑՏԱՐ ՓԱՇԱՅԻ քարտէին ու նաւահանգիստին չինութիւնը որոշուած ըլլալուն վրայ, կարգ մը օտարազգի և մասնաւանդ գերման դրամատէրեր սկսած են հող գնել Հայտար Փաշայի կողմերը։

ՀՍՑԻՆ ԳԻՆԷ.—«Առեւտրական և ճարտարարուեստի ձեռնարկութիւններու միջազգային գրասենեակը» կ'ըսէ Մոնիդէոր, որ Կ. Պոլսոյ մէջ հաստատուած է և զոր կը վարէ Պ. Քէչնոքրան Սթրանթիկոբուլօ, մօտերս ծրագիր մը մատուցանելով ձեռնհաս իշխանութեան՝ միջոցներ պիտի առաջարկէ հացին գինը զեղչելու և տեսակը բարւոքելու համար։ Խնդրարկուն կը կարծէ թէ այդ կերպով կարելի պիտի ըլլայ վերջ տալ հացագործներու և ալիւրի վաճառականներու այն միաբանութեան որով հրապարակին վրայ ազդեցութիւն կ'ընեն և հացի գնոյն իջնալուն արգելք կ'ըլլան։

ՍԷԼԱՆԻԿԻ Պանքային բաժնետէրերու ընդհ. ժողովը պիտի գումարուի ապրիլ 4ին։ Տնօրէնութիւնը խնդրած է առեւտրական ու հանրօգուտ չինութեանց նախարարութենէն գումիսէր մը կարգել՝ նիստին ներկայ գտնուելու համար։

ՌՈՒՍԻՈՅ դեսպան Պ. Զինովիէվի կողմէ առջի իրիկունը տրուած սեղանին ներկայ գտնուեցան Աւստրիոյ, Իտալիոյ, Պարսից, Մ. Նահանգաց, Սպանիոյ և Սեւ Լերան դեսպանները իրենց պաշտօնատարներով։

ՀԱՆՐԱՅԻՆ ՊԱՐՏՔԻ վարչութիւնը պուլկար կառավարութեան մօտ դիմումներ ըրեր է՝ Արեւելեան Ռումէլիի տուրքին յետնեալ մասերուն վճարմանը համար։

ՍԱՄՍՈՆ.—Պետական Խորհուրդին վճռաբեկ ատեանին ընդհ. դատախազ Նազըմ պէյ, որուն Սամսոնէն Կ. Պոլիս դառնալը ծանուցինք, իր պաշտօնին արդիւնքը տեղեկագրեց Բ. Դրան։ Կղզին ժողովուրդը և օտար հիւպատոսները շատ գոհ մնացեր են Նազըմ պէյի խոհականութենէն ու անկողմնակալութենէն։

ՕՍՄ. ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆԸ խնդրած էր Տէֆթէրխանէէն որ իր գնած միւլք կալուածները Ընկերութեան անունին արձանագրուին, բայց նոյն վերատեսչութիւնը պատասխանած էր թէ այդ խնդիրը պէտք է առեւտրական ու հանրօգուտ չինութեանց նախարարութեան բովէն անցնելով յանձնուի իրեն։ Պետական Խորհուրդը որոշեց թէ միւլք ստացուածքներու գնման համար Օսմ. Ապահովագրական Ընկերութիւնը ապէք վերջը կրնայ արժէքին վրայ հարիւրին տասը մուրաթա վճարելով ուղղակի Տէֆթէրխանէին դիմել։

ՄՈՍԿՈՒԱՑԷՆ տիկին Էլիզապէթ Լէամինա, որ անցեալ տարի հազար ռուպլի նուիրած էր Ֆէնէրի Պատրիարքարանին, այս անգամ ալ երկու հարիւր օսմ. ոսկիի արժէքով սպասներ նուիրեց Ֆէնէրի մայր եկեղեցիին։

ՀԱՇԻՄ պէյ, Ափրիկեան Տրիպոլսոյ նոր կուսակալը, չաբաթ օրը ընտանիքով իր պաշտօնատեղին ուղեւորեցաւ։

ՑՈՒՆՍՑ Պատրիարքարանի Քաղաքական Ժողովի անդամներէն Բալաքի վարչայի և Սարաքիոթի, Սորկիսեան ու Քոնթանթինիսի էֆ.ներու պաշտօնավարութեան պայմանաժամը աւարտած ըլլալով, անոնց տեղ ուրիշներ պիտի ընտրուին։

ԵՐՈՒՍԱՂԷՄԻ Ցունաց պատրիարքական փոխանորդը չաբաթ առտու Մեծ-Եպարքոսին ապարանքը երթալով տեսակցեցաւ Ն. Բարձրութեան հետ։

ԵՐԿՐԱՇԱՐԺ.— Անցեալ երեքշաբթի առտու Աֆիոն Գարահիսարի մէջ երկրաշարժի ցնցում մը զգացուեր է։

ԳՍՐԱՔԷՕՑԻ կամուրջը վաղը իրիկուընէ սկսելով գիշերները ժամ 5ին պիտի բացուի։

ՆՈՐ ԾՐԱԳԻՐ.— Հեռագրական ու թղթատարական վերատեսչութեան օտար հաշուակալութեան դիւանի զաշտօնեաներէն Շեհեավէթթ էֆ. ծրագիր մը մատուցանելով Մեծ-Եպարքոսին, առաջարկեց որ օսմ. երկիրներու մէջ շրջաբերութեան հանուած վիճակահանութիւններու բոլոր բրոմէսները քսան փարայի դրոշմաթուղթի տուրքի ենթակայ ըլլան, ինչպէս են երկաթուղիի պարտաթուղթերու բրոմէսները։ Այդ կերպով տէրութեան գանձը տարեկան հարիւր հազար ոսկիի նոր հասոյթ մը պիտի ունենայ։ Մրագիրը յանձնուեցաւ առեւտրական ու հանրօգուտ չինութեանց պաշտօնարանին, բայց չի կարծուիր որ այդ առաջարկութիւնը ընդունուի, վասն զի, ինչպէս ծանուցուեցաւ, օսմ. երկիրներու մէջ օտար վիճակահանութեան տոմսերու վաճառումը արգիլուած է։

ԿԱՅՍ. Բժշկական Ընկերութեան ուրբաթ գիշերուան նիստին մէջ, Տոքթ. Եաղուպեան էֆ. զեկոյց մը կարդաց՝ հիւանդի մը ծոծրակին վրայ կատարուած վիրաբուժական գործողութեան մը վրայ որ հաղուագիւտ պարագայ մը կը ներկայացնէր։ Ա. յս հիւանդը ալբումոզ ծնողքի զաւակ մըն էր, 1898 դեկտ. 26ին Թագսիմի Ֆրանսական հիւանդանոցը մտած, ուր նախ և առաջ դարմանուեցաւ Տօքթ. Լաուիէնի ձեռքով և այս բժիշկին մահէն ետքը՝ Տօքթ. Եաղուպեան էֆ.ի անցաւ՝ որ նոյն հիւանդանոցին գլխաւոր վիրաբոյժներէն է։ Ժողովը հետաքրքրութեամբ ունկնդրեց հայ բժիշկին տուած մանրագիտական ծանօթութիւններուն և ծափահարեց գործողութեան յաջող արդիւնքը իմանալով։ Յաջորդաբար խօսք առին Տոքթ. Բալտէս, Պէսթիս, Կալրիէլիտէս և Մանուէլիտէս, իրենց տեսութիւնները պարզելով նոյն նիւթին վրայ։ Նախագահը, Տօքթ. Սթէքուլիս, պարագային յարմար բանախօսութիւն մը ընելով խօսեցաւ վիրաբուժութեան յարատուն յաջողութեանց և յառաջդիմութեանը վրայ, ցաւ յայտնեց Տօքթ. Լաուիէնի վաղաչաս մահուանը վրայ և շնորհաւորեցաւ Տօքթ. Եաղուպեան էֆ.ին՝ կատարուած վիրաբուժական գործողութեան մէջ իր ունեցած կարեւոր մասնակցութեանը համար, փափագ յայտնեց որ այս կարգի պարագաները զեկուցանէ մշտ բժշկական ժողովին, ուր օգտակարապէս կրնան խորհրդակցութեան առարկայ ըլլալ անոնք։

ԻԶՄԻՐԻ ԹՐԱՄՈՒԷՅՆԵՐԸ.—Իզմիրէն Բարսա թրամուէյի գիծ մը չինելու համար մեծանշորհ խնդրող դրամատէրներուն կողմէ Պ. Տ. Նիքոլասիսը կ. Պոլիս պիտի գայ այդ մեծանշորհի մասին բանակցելու համար առեւտրական ու հանրօգուտ չինութեանց նախարարութեան հետ։ Իզմիրէն կը գրեն թէ այդ գիծին անցնելիք գիւղերուն բնակիչները աղերսագիրներ մատուցանելով Վեհ. Սուլթանին և Մեծ-Եպարքոսին՝ խնդրած են տալ ուղղած մեծանշորհը որ այդ գիւղերուն՝ քաղքին հետ ունեցած հաղորդակցութիւնները պիտի դիւրացնէ։

—Հանրօգուտ չինութեանց պաշտօնատունին մէջ տակաւին կը բանակցին Իզմիրէն Զէյնէմ չինուելիք թրամուէյի գիծին համար, որուն մեծանշորհը խնդրած է Պ. Ապլէտ՝ Ֆրանսացի դրամատէրներու կողմէ։

ԽՆԱՅՈՂՈՒԹԵԱՆ ՍՆՏՈՒԿ.— Իգսամ կ'իմանայ թէ ձեռնհաս իշխանութիւնը մերժողական պատասխան տուեր է փաստաբան Միրիճանեան Տիգրան էֆ.ի, որ, ինչպէս ծանուցինք, առաջարկած էր խնայողական սնտուկ մը հաստատել վաճառատուններէ կատարուած գնումներու իւրաքանչիւր մէկ դրուշէն երկու փարա վար դնելով։ Ձեռնհաս իշխանութիւնը նկատած է ոչ այդ կերպով թէ առեւտուրը պիտի դժուարանայ, թէ ապրանքներու գինը պիտի բարձրանայ և թէ ժողովուրդը պիտի վնասուի։

Է. ԶՕՐԱԲԱՆԱԿԻՆ (ԵԷՄԷՆ) հրամանատար Ապտուլլահ փաշա իր բանակտղը Զէյտիէէն Մահապէշ փոխադրեր է։

ԳԵՐՄԱՆ կառավարութիւնը հրաւիրեց օսմ. կառավարութիւնը՝ պատուիրակ մը ղրկել Պէրլինի մէջ մայիսին Վիլհէլմ Կայսեր հովանաւորութեանը տակ գումարելի բժշկական միջազգային համաժողովին։

ԲԱՐԻԶԻ ԱՐՈՒԵՍՏԱՀԱՆԴԷՍԸ.—Կայս. Իրատէ մը հրամայեց որ 1900ի արուեստահանդէսին օսմ. ճիւղը ուղղակի Բարիզ օսմ. դեսպան Միւնիր պէյի հսկողութեամբը կատարուի և անոր վերաբերեալ բոլոր գործերը Բարիզի մէջ կարգադրուին։ Շինութեան համար նոր յանձնառուներ ալ կը ներկայանան, որոնց մէկը քսան հազար ոսկիի չափ մը ցոյց կուտայ կայս. կառավարութեան։

ԴԱՏԱԿԱՆ նախարարութեան կարծիքը հարցուեցաւ այն ծրագրին վրայ, որով առաջարկուած է հինգ ղրուշ առնել առնել փաստաբաններու կողմէ դատարաններու ներկայացուած փոխանորդագիրներէն։

ԺԱՆՏԱԼԽՏ.— Բժշկական Ժողովի առջի օրուան նիստին մէջ տոքթ. Սթէքուլի ժանտախտին վրայ տեղեկութիւն հաղորդելով ըսաւ թէ երեք տարիէ ի վեր Ճիտտէի մէջ երրորդ անգամ ըլլալով ժանտախտ ծագած է, 1897 մայիսին, 1898 ապրիլին և վերջին անգամ ալ փետրուարին։ Այս անգամ առաջին դէպքը կարելի չէ եղած անմիջապէս ճշդել։ Փետր. 10/22ին կատարուած դիաքննութեամբ հաստատուած է ժանտախտի գոյութիւնը։ Մինչև հիմա տասերկու հոգի մեռած են. բայց հիւանդութիւնը Հնդկաստանէն եկած տեսակէն չէ։ Ճիտտէի մէջ խիստ միջոցներ ձեռք առնուած են, որով կը յուսացուի թէ ժանտախտը ծագած տեղը ջնջուի։

—Ուրբաթ օրը երկու հոգի մեռեր են Ճիտտէի մէջ։ Առողջապահական Խորհուրդը ուրբաթ օրը գումարուելով ժանտախտին նկատմամբ խորհրդակցութիւններ կատարեց։

—Պուլկար կառավարութիւնը որոշեց խիստ ապահովման ենթարկել Կարմիր ծովի ժամանումները։

ԱԻՍՏՐԻՈՅ Սթէֆանի արշիդքսուհին առջի օրը Գորիցու երթալու համար Այբանուս ժամանելով, Եանեայի կուսակալ Օսման փաշա, կայս. կառավարութեան կողմէ դիմաւորեց զայն և բարի գալուստ մաղթեց։ Արշիդքսուհին Բրնվզվայէն շրջենաւ նստած միջոցին Օսման փաշա ողջերթ մաղթեց անոր։

ՁԻՄԷՆԹՈ.—Զեռնհաս իշխանութիւնը նկատելով որ Կ. Պոլսոյ մէջ տարեկան 25,000 ոսկիի չիմէնթօ կը սպառի և նկատելով որ Քիրէճ Պրունի կողմը չիմէնթոյի հարուստ հանք մը կայ, որով եթէ հոս պատրաստուի օգտակար արդիւնքներ կրնայ ունենալ, այդ մասին խորհրդակցութիւն կը կատարէ։ Եւրոպայէն բերուած չիմէնթոներու իւրաքանչիւր թոնոն 200-250 ղրշ.ի կը ծախուի, մինչդեռ հոս եթէ պատրաստուի 50, ղրշ.ի պիտի կրնայ տրուիլ։

Կ. ՊՈԼՍՈՅ Ապահովութեան Սնտուկին տեղեկագրին վրայ ձեռնհաս իշխանութիւնը որոշեց թէ նոյն սնտուկին առանձ ձգուած կալուած մը եթէ պարտքը չվճարուելուն համար ծախուի, դատարաններու վճռագիրներուն գործադիր պաշտօնեաները այդ կալուածներուն մէջ գտնուողները հանելով չէնքերը յանձնեն նոր տէրոջը, առանց ժամանակ կորսնցնելու։

ԳՈՍՈՎԱՑԻ նահանգին քաղաքային քննիչ Քէմալ փաշա և դատական քննիչ Վիչէն էֆ. վերջերս Սկիւտարի ժամաներ են։

ԱՏԱԲԱԶԱՐԻ գայմագամ Նիւզհէթ փաշա, որ մայրաքաղաքս կը գտնուէր, երէկ իր պաշտօնատեղին գնաց։

ՈՒԽՏԱՒՈՐ.— Մինչեւ հիմա ճիտտէ հասած իսլամ ուխտաւորներու թիւը 13 հազարի կը հասնի։

ԹԷՆԳԷՐԻի Ըլժին.—Սապան կը պատմէ թէ Պոլսոյ մաքսատան մէջ թէնկէքիի Ռէժիին անունով եկած հարիւր հակ թէնկէքիի ուր հակէն փախցուած ծխախոտ գտնուեր են։

ԽԱՐԲԵՐԴԻ բանտին մէջ, կը ըսէ Հայկազաք, համախոհներուն առաջքը առնելու համար, բանտարկեալներէ մէկ քանին ուրիշ բանտ մը պիտի փոխադրուին։

ՀԱՐԻՒՐԱՄԵՍՑ.—Անատոլու Գավազի մէջ վերջերս մեռաւ Ճաֆիէր անուն սեւամորթ նաւավար մը հարիւր տասերկու տարեկան։

ՍԷԼԱՆԻԿի նահանգին մէջ նոյեմբերի սկիզբէն մինչեւ դեկտեմբեր վերջ, երկու ամուսան միջոցին սլատահած են 3649 ծնունդ և 2689 մահ։

ՎՈՑՐԱԳ ԱՄՈՒՍԻՆ ՄԸ.— Էտիրնէի մէջ անցեալ չորեքշաբթի գիշեր Թոտորի անուն մարդ մը բարկութեան վայրկեանի մը մէջ ուրագով իր կնոջ մէկ ականջը կտրեր և յետոյ գլուխը քանի մը տեղէն ճեղքեր է։ Խեղճ կինը վայրկենաբար մեռեր է։ Երկու տարեկան զաւակին սըրտամիլի աղաղակներով մօրը դիակին վրայ նետուեր է։ Ոճրագործը թէեւ փախեր, սակայն քիչ յետոյ ձերբակալուեր է։ Թոտորի տասնըմէկ տարիէ ի վեր ամուսնացած էր. կինը հազիւ երեսուն տարեկան կար։

ԵՂԵՌՆԱԴԱՏ ատեանը չաբաթ օրը մահուան դատապարտեց Վանեցի Ազիզ անուն մարդ մը որ սեպտ. 1ի երեքշաբթի օրը Պոլսոյ Ֆաթիհ թաղին մէջ Զէհրա անուն կինը կանխամտածութեամբ սպաննած և ամուսինը, Իսմայիլը, վիրաւորած էր։

ՔՍԱԿԱՀԱՏՆԵՐ.— Մոնիդէոր կ'ըսէ թէ այս միջոցիս քսակահատներ կը մշնտան Բերայի Մեծ Փողոցին վրայ և յարմար առթի մը կը սպասեն յափշտակելու ժամացոյցի այն շղթաները որոնք իրենց նորաձեւութիւն կը գործածուին գեղեցիկ սեռին կողմէ։ Ընդհանրապէս երբ կին մը տանը դրանը առջեւ կենայ, վազելով կ'անցնին և կը յափշտակեն ժամացոյցը ու շղթան՝ երբեմն ալ շրջազգեստին կը տորը պատռելով։ Անցեալ իրիկուն համանման դէպք մը պատահեր է նոյն տեղը։ Ամուսինը վազեր է շարագործին ետեւէն, բայց չէ կրցեր բռնել։

ՄՈՎՈՒ ՎՐԱՑ ՈՃԻՐ.— Այվալըքէն կը գրեն Իզմիրի լրագիրներուն թէ Մարկիրիոզլու Վասիլ անուն մարդ մը և ուրիշ մը՝ Սիրիրս Թէոտոսիս անուն նաւապետը խաբելով որ Պէշիքչայի մէջ մեծաքանակ ցորեն կայ, կէլիպոլուէն հոն տարեր են իր նաւովը։ Ճամբան այդ երկու մարդերը նաւապետին ու նաւագներուն — որոնք երեք հոգի էին — վրայ յարձակելով ամէնքն ալ սպաններ, ունեցածին 400 ոսկի, կողոպտեր ու նաւն ալ ընկզմեր են։ Ցետոյ Պապա Պրուն ցամաք ելեր և մակոյկն ալ ընկզմելով փախեր են։ Քիչ ետքը Վասիլ ձերբակալուեր է, բայց ընկերը յաջողեր է Պիրէոն փախչիլ։

ԲԱՆԿԱԼԹԻ կողմը երէկ Շաբիր էֆ. անուն մարդ մը ձիէն ինկաւ և ձախ կողմի կողոսկրը կոտրեցաւ։

ԻՒՆԻՕՆ ապահովագրական Ընկերութեան Թուրքիոյ ընդհանուր գործակալ Սիմոն էֆ. Գայսէրլեան որ Սոֆիա գացած էր՝ Ընկերութեան վերաբերեալ գործերու համար՝ այս առաւօտ մայրաքաղաքս վերադարձաւ։

ՊՐՈՒՍԱՑԻ Շերամաբուծական վարժարանին բացումը պիտի կատարուի մարտ 27ի շաբաթ օրը, և ոչ թէ մարտ 24, ինչպէս ծանուցուած էր սխալմամբ։

Պ. ՄԻՒՆՍԹԷԼԻ ՆՈՒԱՌԱՀԱՆԴԷՍԸ

Այս իրիկուն Իւնիոն Ֆրանսէզի սրահին մէջ Պ. Ալֆոնս Միւնսթէլ մասնակցութեամբ Տիկ. Ռըպուլի, Օր. Լապուռնայի, Պ. Հէկեէրի և Վոնտրա պէյի, կուտայ իր նուագահանդէսը։

Պ. Ալֆոնս Միւնսթէլ տաղանդաւոր երգեհոնահար մըն է որ կարեւոր տեղ մը գրաւած է Ֆրանսայի նշանաւորագոյն երգեհոնի վարպետներուն՝ կիլմանի, Վիդորի և Ժիկուլի քով։ Դեռ չատ երիտասարդ թէև, սակայն արդէն իսկ Բարիզի մէջ չնած է իր համբաւը և Եւրոպայի մայրաքաղաքները կ'այցելէ նուագահանդէսներ տալու։

Հեռագիր

ՎԻԵՆՆԱ, 4 մարտ.—Բոլիքիճ Քորեսբոնտենն Բեռլերսպուրկէն ստացած հեռագրի մը մէջ, յիշելով Քորէնկակի Բոլիքիճեն լրագրին հրատարակած զրոյցները, կը հաստատէ թէ այդ լրագիրը քանի մը անգամներ երեւակայական լուրեր հրատարակած է Բեռլերսպուրգի նկատմամբ։ Վեհ. Զարին առողջութիւնը կատարեալ է և իր սովորական եռանդով կը զբաղի գործերով։

ԲԱՐԻԶ.—Կալլէսի իշխանը երէկ երկար տեսակցութիւն մը ունեցաւ Ֆրանսական Հանրապետութեան նախագահ Պ. Լուբէի հետ։ Անգլիական լրագիրները նպաստաւոր կերպով կը խօսին այս տեսակցութեան վրայ և կը յուսան թէ աւելի եւս բարւոքի Անգլիոյ և Ֆրանսայի յարաբերութիւնները։

—Պ. Բասք կը շարունակէ իր քննութիւնը՝ Պ. Տէռուլէտի նկատմամբ։ կը յուսացուի թէ քննութիւնը աւարտի մարտ 20ին։

—Էսթէրհազի Նորէն հրատարակութիւններ ըրաւ Տրէյֆիւսի գործին վրայ, հաստատելով դարձեալ թէ ինքը սպայակոյտին հրամանովը գործած է միշտ։

—Մասքաթի խնդիրը բոլորովին կարգադրուեցաւ։ Անգլիա կ'ընդունի թէ Ֆրանսա իրեն պէս իրաւունք ունի ածուխի մթերանոց մը հաստատելու հոն։

—Շուէյտի Օսքար թագաւորը որ Պիարից կ'երթայ, այս առտու Բարիզ հասաւ։

—Վճռաբեկ ատեանին որոշումը զոր չաբաթ օրը ծանուցինք, հաղորդուեցաւ Բիքառի, որուն փաստաբանը, Պ. Լաբորի, պիտի պահանջէ առժամաբար ազատ արձակել իր փախանորդելը։

ՀՌՈՄ.—Լէոն ԺԳ. Պապը բոլորովին ապաքինեցաւ։

ՄԱՏՐԻՏ.—Նոր դահլիճը սապէս կազմուեցաւ.—Պ. Սիվէլա՝ նախարարապետ և արտաքին գործոց նախարար, Պ. Վիլլէ Վէրտէ՝ ելմտական, զօրավար Բոլավիէեա՝ պատերազմական, Պ. Տէլ Բիտալ՝ դատական, Պ. Տավի՝ ներքին, ծովակալ Քամարա՝ ծովային և Պ. Տիբան՝ հանրօգուտ չինութեանց։ Նոր նախարարութիւնը այսօր կատարեց օրինական երդումը։

ՍՈՖԻԱ.—Թէքրանեան իշխանը տեսակցեցաւ Պ. Բէյթքովի հետ։ Իշխանը հաշուեցաւ Սթամպուլովի կուսակիցներուն հետ։

ՎԻԵՆՆԱ.— Զէթինէէն կը հեռագրեն Բոլիքիճ Քորեսբոնտենցի թէ զրոյցի մը նայելով, Նիքոլա իշխանին Կ. Պոլիս կատարելիք ուղեւորութիւնը յետաձգուած է։

(Սերվիք)

ԹՈՒՐԻՆՕ.— Իտալիոյ կառավարութիւնը, Ֆրանսայի պահանջումով, պիտի ծանուցանէ Օուէնի դուքին թէ պիտի արտաքսուի, եթէ իր արարքները շարունակէ։

ԲԵՌԵՐՍՊՈՒՐԳ.— Ռուս կառավարութիւնը ծանոյց թէ մտադիր է գրաւել Քէյսօ նաւահանգիստը՝ Պարսից Ծոցին մուտքին բերանը, Անգլիայէն առաջ անցնելու համար։

—Ռուս կառավարութիւնը արգիլեց բնիկ կամ օտարական հրեաներուն՝ Բորթ-Արթուրի մէջ բնակութիւն հաստատել։

ԼՈՆՏՈՆ.— Վիգթորիա թագուհին հրաւիրեց Սալիսբիին փաշան՝ պալատան մէջ ճաշելու։

ԲԱՐԻԶ.— Պ. Քընէ տր Պոռբէռ հրատարակեց «Բանամա և արդի նախարարութիւնը» անուն գիրք մը, ուր խիստ յարձակում մը ըրած է Պ. Պ. Պուռժուայի, Ռիշառի և Պրիսոնի դէմ։

ՄԱՏՐԻՏ.— Մոտասի դուքսը Բարիզի սպանիական դեսպան անուանուեցաւ, Վալլատոլիի կոմսը՝ Վատիկանի և Պ. Պէնոմար՝ Լոնտոնի։

ԱՑՍ ՕՐՈՒԱՆ

ԱՀՌԵԼԻ ԱՐԿԱԾ ՄԸ

ԹՈՒԼՈՆ, 5 մարտ (իրիկուն).—Այս առտու ժամ 2ին Լակուզառանի մեծ վառօդարանը, Թուլոնէն չորս քիլոմէթր հեռու, պայթեցաւ։ Եօթանասուն հոգի մեռան և հարիւր քսան հոգի վիրաւորուեցան։ Այդ վառօդարանը կը պարունակէր Միջերկրականի Ֆրանսական նաւատորմիղին ռազմամթերքը։ Պայթումը ահագին էր։ Մօտակայ գիւղին մէջ քսան տուներ փլան։ Թուլոնի կառավարական պաշտօնեաները անմիջապէս արկածին վայրը փութացին և զինուորները մաքրելու փլատակները։ Հանրապետութեան նախագահը ու ծովային նախարարը իսկոյն օգնութիւն ղրկեցին։ Հարիւրի չափ զինուորներ ծանրապէս վիրաւորուած են։ Արկածին պատճառը յայտնի չէ։ Քննութիւն կը կատարուի։

ՊՐԻՍԷԼ.—Պէլճիքայի թագուհին հոգեվարք է։ Ն. Վեհափառութիւնը, Մարիա-Հանրիէթ արշիդքսուհի Աւստրիոյ, ծնած է 1836 օգոստոս 23ին և Պէլճիքայի թագաւորին հետ ամուսնացած է 1853 օգոստոս 22ին։

ԼՈՆՏՈՆ.—Բէքինէն կը հեռագրեն թէ՝ Չինաստանի արտաքին գործոց Խորհուրդը չէ ուզեր տալ Ցաօ-Մունը։

Կ. ՊՈԼՍՈՅ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ՀՐԱՊԱՐԱԿԸ

ԱՐՄՏԻՐ.—Ցորեն.—Վերջնացող շաբաթուան մէջ հասաւ 10,000 քիլէ կակուղ ցորեն Վառնայէն, 5,000՝ Պրայիլայէն, և 8,000 քիլէ Զակրայէն։ Կարծը ցորեն հասաւ և ծախուեցաւ 17,000 քիլէ Անատոլուի գանագան տեղերէն օրան 38—39 բարայի։ Հաճար.—Վաճառում չի կայ։ Եգիպտացորեն.—Հրապարակը ողեւորուած է. 300 պարկ ծախուեցաւ Սեւ Ծովի տեսակէն, օրան 22—23 փարայի։ Դարի.—13,000 քիլէ ծախուեցաւ Բէսարէնցի տեսակէն, քիլէն 12 1/2—12 3/4 ղրշ.ի։ Վարսակ.—10,000 օրա ծախուեցաւ Անատոլուի տեսակէն, օրան 25 փր.ի։ Բրնճակեր.—Վաճառում չի կայ։ Սուսամ.—200 պարկ ծախուեցաւ Եւրոպայի համար, օրան 83-90բր.ի։ Լուբիա.—450 պարկ ծախուեցաւ այլեւայլ տեսակներէ, 100 օրան 87—140 ղրուշի։

ԱԼԻՒՐ.— 5000 պարկ հասաւ Օտեսայի տեսակէն, պարկը 85—108 ղրշ.ի, 1000 պարկ Իպրայիլայի տեսակէն, պարկը 84-90 ղրշ.ի և 3000 պարկ Վառնայի տեսակէն, պարկը 94 ղրշ.ի, 1000 պարկ Մարսիլիայէն՝ և 7000 պարկ Ամերիկեան։

ԳԱՂԹԱԲԵՐԻՐ.—Շաքար.—Թրիէսթէէն հասաւ 4700 պարկ և Ռուսիայէն 316 պարկ։ Ծախուեցաւ 4700 պարկ Թրիէսթէի տեսակէն, կենդինարը՝ 80-84 ղրշ.ի և 316 պարկ ռուսական, կենդինարը 81 ղրշ.ի։ Խանուկ.—1250 պարկ հասաւ և ծախուեցաւ, 100 օրան 4.80—6.50 օսմ. ոսկիի։ Բրինձ.—Շաբաթուան մէջ հասան 1300 պարկ եգիպտական, պարկը 84-85 ղրշ.ի, և 550 պարկ Բանկուն, պարկը 115 ղրշ.ի։ Պղպեղ.—Ժամանում և վաճառում չի կայ։ Սիպերիական կարագ.—Թակարոքի տեսակին վրայ քիչ մը գործ եղաւ օրան 12 ղուրուշէն։ Մոմ.—Ժամանում և վաճառում չի կայ։ Քարիւղ.—Թրանսիթի ընթացեալ գործառնութիւններ։ Սնտուկը 19 1/4 ղրշէն։ Ռուսականին սնտուկը 23 1/2 ղրշ.ոսկեդրամ կ'արժէ մեր հրապարակին վրայ։

ԱԼԷՊՈՅ.—Շաբաթուան մէջ հասան 14 տակառ Թէրէսթինէ, 40 41 օրան 1 օսմ. ոսկիի, 54 տակառ Ուլատոֆքա, 36 1/2-37 օրան, 16 տակառ Սիրոյի, 43-44 օրան և 15 տակառ Բարտաքոֆքա, 41-42 օրան մէկ օսմ. ոսկիի։

ՀԱՆՐԱԾՈՒԽ.— Կարեւոր գործառնութիւններ։ Բարտիճին թոնոն կարժէ 24.6 շիլին, Նիքաւլինը 22 շիլին։

ՄՍՆԻՅԱՐՈՒԽ.— Անկարեւոր գործառնութիւններ, հակառակ Մարսիլիայէն հասած նպաստաւոր լուրերու։

ԱՐՏՈՒՆԵԼԻՔ ՆԻՒԹԵՐ.—Թիֆթիք.—100 հակ ծախուեցաւ Պէյ-Պազարի տեսակէն, օրան 17 1/2-18 ղրշ.ի։ Բուրդ.—Անկարեւոր գործառնութիւններ։ Բամպակ.—Հրապարակը կայուն է։ Մեհսաֆս.—Անկարեւոր գործառնութիւններ։ Գիները բարձրանալու հակամետ են։ Կապերս.—Ժամանում չատ կայ. գրեթէ 10,000 օսմ. ոսկիի մօտ ապրանք ծախուեցաւ։ Դեղին մեղրամոմ.—Վաճառում չի կայ։ Ձեհրի.—Անկարեւոր գործառնութիւններ։ Գիսոսր.—Վաճառում չի կայ. հրապարակը հաստատուն է։ Մուսուլի սեւին օրան 7.7 1/2 ղրշ.կ'արժէ, ճերմակինը 8 8 1/2։ Մորբ.—Վաճառում չի կայ։ Ընկոյզ.— Անկարեւոր գործառնութիւններ։ Կաղին։—Վաճառում չի կայ գիները կը բարձրանան, որովհետեւ հումը դէր է կ'ըսուի։ Պտուղ.— Հրապարակին վրայ գրեթէ գործ չեղաւ։ Աֆիոն — Անկարեւոր գործառնութիւններ։

Տես Դ. երես՝ Պալալ Հաւսի հրատարակութիւնները։

Տր. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ
ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ-ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺՔ
396, Մեծ փողոց Բերա, 396
Տեսնել 4րդ երեսը

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆ

ՓԱԿՈՒՄ

Օսմ. Քոնսոլիտէ Սեռի Դ	Ս. Ո.	26	05
Ամէնէն բարձր գին	»	26	09
Ամէնէն վար գին	»	26	05
Բուլմէլիի երկաթ. գոց.	Ֆր.	122	50
Ամէնէն բարձր գին	»	123	75
Ամէնէն վար գին	»	122	12

ԲԱՑՈՒՄ 22 Փետր.

Օսմ. Քոնսոլիտէ Սեռի Դ.	Ք. Ղ.	25	25
Բուլմէլիի երկաթուղի	Ֆր.	122	87
Օսմանիյէ		121	—
Ռէժի		295	—
Օսմ. Պանքա		12	93
Քէտի ժէնէրալ ՕՔՔՀ.		6	20
երկրագործական Պանքա		7	
Մօս. ՕՔ. Շանտ է Վալէօռ	Ս. Ո.	4	20
Օսմ. Ապահ. Ընկ.		4	20
Թրամուէյ բաժնեթ.		730	—
» ժուիսանս		235	—
» պարտաթ.	Ֆր.	502	—
Տէբբոսի ֆուլի ընկ.	»	299	50
Քարափ Ն. Գոլոս	»	466	50

ՍԹԻԼԱՆՑ

PHŒNIX FIRE OFFICE

ԱՌԱՋՆԱԿԱՐԳ Ա. ԳԼԻԱԿՃԱՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ԸՆԴԳԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

ՏԱՐԵԿԱՆ ՀԱՍՈՅԹ ԱՆԳԼ. ՈՍԿԻ 1,000,000

ՓԻՆԻՔՍ

ESTABLISHED 1782

Հիմնեալ ի Լոնդոն յամի 1782

ՓԻՆԻՔՍ, հիմնեալ աւելի քան մի դար առաջ, ոսկի հրդեհի ապահովագրութիւն մէջ՝ որոյ բաժնետէրք Անգլիոյ ամենահարուստ և հանրածանօթ դրամատէրեր են՝ ունենալով անսահման պատասխանատուութիւն։ Դրամագլուխը և պահեստի դրամը կը հասնի 4,000,000 անգլիական ոսկի։

ՓԻՆԻՔՍ ընկերութեան աշխարհահռչակ առատաձեռնութեան մէկ գովելուր ապացոյցն է 20,000,000 Անգլիական ոսկւոյ գումարն զոր ցարդ վճարած է հրդեհի զեռանեներուն համար։

ՓԻՆԻՔՍ ընկերութիւնն կ'ապահովագրէ ընդգէմ հրդեհի և կայծակի ալուաձ, կարասիք և ապրանք՝ յոյժ նպաստաւոր պայմանաց և միջնորդութեամբ ստորագրելոց, որ ունիմք լիազօր իշխանութիւն կարգադրելու անմիջապէս մեր ապահովագրելոց կրած զեռանները։

Հ. ՍՈՒԱՆ և ԸՆԿ. ընդհ. գործակալք Կ. Պոլսոյ, Գալատիոյ և Սեւ Ծովու եզերաց, Ղալաթիա, Պանք Օթոմանի վարի քովը Վիթալիս խան, գեռնայարկ թիւ 1

ՊԱՑՊՂ ՀԱՌՍԻ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Տղայոց -ւեռաբեր, ամսաթերթ պատկերազարդ, տարեկան բաժանորդագին 6 դահեկան։ Կը պարունակէ զանազան տեսակ պատկերներ նաեւ բարոյական և հրահանգիչ մանր յօդուածներ։ Շատ օգտակար ամէն պզտիկի։

Հաւաքումն վիպայուրեանց, երես 488, գին 4 դահեկան։

Ներածութիւն (մասն Ա.) երես 318, գին 10 դահեկան։

Ներածութիւն (մասն Բ.) երես 200, գին 7 դահեկան։

Բառարան Ս. Գրոց, երես 635, գին 20 դահեկան։

Պատմական ապացոյցք Քրիստոսի ցարուրեան, երես 72, գին 20 փարա։

Քննութիւն «մերոս»ի, երես 137, գին 1 դահեկան։

Քրիստոնէութիւն եւ հրաշք զարդիս, երես 75, գին 20 փարա։

Ցանուն Նորա, երես 206, գին 4 դահեկան։

Պատմութիւն բարեկարգութեան, երես 862, գին 28 դահեկան։

Կը ծախուի Պոյպլ-Հաուսի գրատան մէջ ի Ֆինճանճըլար Եօղուշու։ 173

ՇՈԳԵՆԱՒԱՏԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՀԱՑԿԱԿԱՆ և ՄԱՐՈՒԲԵԱՆ

Ն ԲԱՔԷ ԵՒ ԸՆԿ

Մ-ը-էլ-ոյ և Պ-ը-ա-դ ֆլիք
խանանատոպէ քանդ

ԺԱՄԱՆՈՒՄ

Մարտ 6 Մինչբէլ Անատոլուի եզերքէն։

ՄԵԿՆՈՒՄ

Մարտ 7 Մինչբէլ Մարսիլիա ուղղակի։

Բարիզ-Լիոն-Մարսիլիոյ երկաթուղեաց ուղեւորութիւնն ի միասին առնելով,
Ա. կարգ 245 ֆրանք
Բ. » 175 »

Ուղղակի և արագ ուղեւորութիւն
Նաւուղղեցիք ուղեւորութեան և ապրանքի գեկուցեանց համար
Դիմել առ գործակատար
ԹԻՄՈԹԷ ԲԸՂՈՒԼ
575 Թօփխանէ, քարտէնին մօտ

ՓԻՆԱՐՏ CUNARD

ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՏԻՆ

Ոչ-ոփոք երես ոնդամ կը քանի Լիվերբուլ և Ամերիկայ դէմ

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Ումպրիա	7718	Պոմինիտ	4501
Եղրուրիա	7718	Սամարիա	3574
Սէրվիա	7391	Մարաթոն	2408
Ուրանիա	7268	Ազիաս	2393
Բաւոնիա	5587	Սարակոսա	2168
Մէֆալոնիա	5517	Թարիֆա	2246
Դալիա	4809	Բաւմիրա	2144
Սիթիա	4557	Թրինիատա	1899
Այէբրա	2143	Մորոքքո	1855
Քէտար	1876	Քամբանիա	12950
Շէրպուրկ	1614	Լուբանիա	12950
Կաղալոնիա	4245		

Շերպուրգ չոգենաւը, նաւապետ Քաբպինէս, Լիվերբուլէն կը ելլասուի ընդհանուր վաճառքով դէպի մարտ 17 (Ն.Տ.)։

Դիմել առ ԹՈՄԱՍ Ջ. ՃՈՒ գործակատար
Thomas C. Joly
Ալիքսանդրիա խան, թիւ 401
Ղալաթիա 571

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ 1852

Տ՞Ռ Ա. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ-ԱՏԱՄՆԱԲՈՑԺՔ

396 ՄԵԾ ՓՈՂՈՑ ՐԵՐԱ 396

(Ե-ԱՆՆ Է-ՐՔԼԷ-ՊԱՏ Լ-ՊՂ Յ-ՐԷ, ԳԼԽ ԶԷՊՏԷՆԱՆ ԳԼԽ)

Կատարելագործեալ գործիքներու միջոցաւ ամենասաստիկ ցաւած ակռաներն ցաւ ոչ-ոփոք կը լեցնեն. յ-ոռվ-գ-ինվ-ա և բ-ա-խ-ատ-ոշ վ-իր-գ-ատ-ա-ա-ա պարմանաւ։

Նորահնար եղանակաւ, նուրբ. ճաշակաւոր, և դիմացկուն արհեստական ակռաներ կը պատրաստեն, յաբ և նման բնական, գէտի ն-ա-ա-ա-ա-ի-ն ըստ գոյնի, ձանգռանի, և ատոր արդարանալի երաշխաւորեալ։

Բերանի հիւանդութիւնք կատարելապէս կը բուժուին ինչպէս նաեւ թրմ-ի-ա-ա-ի-ի, գ-ի-ր-ու և ամենակատարելագործեալ ատ-ա-ա-ա-ի-ի միջոցաւ, առանց ցաւի տատանելանութիւն.

Ց. Գ. Ջմեռնները կերակի օրերն ալ, (Գ-ա-ա-ա-ա-ա) ինչպէս նաեւ ամեն օր, (Գ-ա-ա-ա-ա-ա) հիւանդ կընդունին Բերայի գործատեղին։

Գ-ա-ա-ա-ա-ա-ա կրնան գիմել իւրեանց ընակարանն, Պ-ա-ա 1 Խ-ա-ա-ա-ա։

ՕՍՄ. ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԴՀ. ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՀԻՄՆՈՒԱԾ
Վեհափառ Սուլթանին
Կայսերական Իրատէով

Որ կը կրէ 2/14 Օգոստ. 1892
թուականը
(Ս սէֆէր 1310)

Գործակալ, Գալաթիոյ մէջ
Պ. Ալպէր Սիմբոնս
Ցակորեան խան, Վօյվոտա փողոց
Թիւ 67

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Հրդեհի, արկածներու, փոխադրութեանց եւ կեանքի վրայ

Ընկերութեան կեդրոնատեղին
Կ. ՊՈԼԻՍ ԵԷՆԻ խան, Քարաքէօյ Գալաթիա
194

Գործակալ, Պոլսոյ կողմը
Օսմ. Պանքայի մասնաճիւղը
Եէնի ճամի հավուրը փողոց,
Օսմ. Նամակատան դէմը

Դեր-գործակալ Պոլսոյ կողմը Պ. Ի. Զասօխ
Մարբուճճիլար, Զարչիլար խան, Թիւ 21

Լ'ԱՆՔՌԸ

ԱՐԵՒԵԼՔԻ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆՑ ԱՄԷՆԷՆ ՀԻՆ, ՀԱՄԲԱՒԱԿԻՐ ԵՒ ՏԱՐԱԾՈՒԱԾ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆԸ

Երաշխաւորութեան գումար 127 միլիոն.

1871էն մինչեւ 1897 վճարուած գումար 239 միլիոն։

ՎԱՐՉԱԿԱՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴ

Պ. Պ. Կոմս Էտմոն Զիչի, կայս. և Թագ. մասնաւոր խորհրդական, Նախագահ
» Ռոտոլֆ Հոհոս, Դեր-Նախագահ.
» Ժոզէֆ Հոհոս, կայս. և Թագ. մասնաւոր խորհրդական.
» Գիլոմօն Նաքօ, » » » » »
» Ալֆրէտ Բրօքէշ մ'Օմբէն.
Թէոտոր Բոնձէն
Ժան տը Վէյնինկ-Իսկէնհայն

Կառավարութեան Քոմիսէր
Պ. ԺԱՆ ՄԻՒՌ, կայս. և Թագ. Նախարարական խորհրդական

Ընդհանուր գործակալ. ԼԻՕՆԷԼ ՊՕՆՏԻ

ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆ. Բերա, Թիւնէլի հրապարակը, Սարաֆօղլուի տուն։
ԱՐԵՒԵԼՔԻ ՀԱՄԱՐ 176

LONDON & LANCASHIRE FIRE

ԼՈՆՏՈՆ ԵՒ ԼԱՆՔԱՇԻՐ

ՀՐԴԵՀԻ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԸՆԿ. ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ 1862Ի

ԴԱՄԱԳԼՈՒԽ 2,127,500 ԱՆԳԼ. ՈՍԿԻ

ԳՈՐԾԱԿԱՏԱՐ ՄԻՕԼԴԷՐ ՅԻՆՏԷՆ

Հելվի խան, թիւ 2—3, Վօյվոտա փողոց, Գալաթիա

Առաջնակարգ Ընկերութիւն մ'է սա, իր առատաձեռնութեամբ, ճշդապահութեամբ և պատասխանատուութեամբ համբաւաւոր։

ՌՈՆԻ ԹԷՈՏՈՐ ՍՊԷՆՍԵՆՈՒ

COMPAGNIE ROSSIA D'ASSURANCES

ՌՕՍԻԱ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

1881 Մարտ 20ի Կայս. Իրատէով արտօնեալ Ընկերութեան կեդրոնատեղին Բեմ Բերսպուրկ Ընկերութեան ապարանքը, Մեծ Մոսքսկա 37 Ապահովագրութեանց ճիւղեր ՀՐԴԵՀ.— ԿԵԱՆՔ.— ՈՒԱԴՐՈՒԹԻՒՆ.— ԱՐԿԱՅՐ։

Ընկ. դրամագլուխ ամբողջովին վճարուած 10,000,000 ֆր.
Երաշխաւորութեան գումար 82,500,000 »
1895 ի հասոյթք 25,000,000 »
1881 էն ի վեր Ընկերութիւնը իր ապահովագրեալներուն վճարած է մօտ 100,000,000 »

Ընկերութեան քննիչ ի Կ. Պոլիս
Ա. ՀԻՒՐՄԻՒԶ

Գ-ա-ղ-ի-ա-ի-ա-ի-ա